

FRANK MANGS

PAA NYE VINGER

Paa Dansk ved Emil Larsen

1947

Missionsforbundets Forlag ^{A/S}
Charlottenlund

Hos en af de gamle Profeter finder vi et Ord, som uden Tvivl har et særligt Budskab til vore Dages trætte og forpinte Mennesker.

»Ved du, hørte du ikke, at Herren er en evig Gud, den vide Jord har Han skabt? Han trættes og måttes ikke. Hans Indsigt udgrundes ikke. Han giver den trætte Kraft, den svage Fylde af Styrke. Ynglinge trættes og måttes, Ungersvende snubler brat, ny Kraft faar de, der bier paa Herren, de faar nye Svingfjer som Ørnen, de løber uden at måttes, vandrer uden at trættes.«

Ordene findes i de sidste Vers i det 40. Kapitel hos Profeten Esaias.

Det er naturligvis ingen ny Foreteelse, at Ynglinge bliver trætte og giver op, eller at unge Mænd kan falde. Det er hændt til alle Tider. Men Procenten af trætte Mennesker har sikkert aldrig været saa stor som i vore Dage. Du møder dem overalt, og selv har du sikkert mange Gange været en af dem. Jeg ved i det mindste, hvad det betyder at være dødræt. Og

maaske er det derfor, at jeg kender en indre tvingende Tilskyndelse til at bringe en Hilsen til dem, som paa samme Maade som jeg har været, er ved at segne i Striden. Maaske kan nogen af dem faa nyt Mod og finde Vejen til ny Kraft. Det er i alle Tilfælde min Bøn.

Paa underlig Vis er Menneskeslægten kommet ind i en Heksedans, som vi slet ikke egner os til. Takten bliver vildere og vildere, Farten øges mere og mere, og med eller mod vor Vilje tvinges vi til at følge med. Resultatet bliver, at Kræfterne ikke slaar til.

Trætte Lærere underviser trætte Elever, og trætte Sygeplejersker vaager over trætte Patienter — til de selv falder sammen af Overanstrengelse og maa søge Hvile. Husmoderen er nær ved at segne under Byrden af overmenneskeligt Arbejde, og hendes Mand er opreven af tusinde Bekymringer for Økonomien og Fremtiden. Den, der arbejder legemligt haardt, behøver længere Sommerferie for at kunne blive ved at klare det sejge Slid for det daglige Brød, og Direktøren maa undertiden tage en ekstra Ferie midt i Sæsonen, rejse bort og styrke sine Nerver.

Det er ikke den normale Træthedsfølelse, vi taler om her — den er en Følge af naturligt Arbejde og kureres ved otte Timers god Søvn. Her er ikke i første Række tænkt paa de trætte Legemer — men paa de trætte Sjæle. Man er træt, ikke blot af sit Arbejde, men kørt træt i det. Træt af Mennesker, træt af sig selv og hele sin fattige Eksistens. Nogle er saa trætte, at de ganske simpelt ikke orker at leve.

For nogle Aar siden besøgte jeg en lille By i Fin-

land, hvor ikke mindre end fem livløse Mennesker den Dag blev bragt til Lighuset. De havde alle berøvet sig selv Livet. De ydre Aarsager var yderst forskellige. En havde haft finansielt Underskud, en anden havde faaet sit Sjæleliv sønderrevet gennem ulykkelig Kærlighed, og et Par havde levet saa hektisk, at hele Tilværelsen var blevet dem meningsløs. Men alle havde de det tilfælles, at de var trætte af Livet.

Det er en kendt Sag, at Nervespecialister har Høj-kon juktur er. Nerveklinikker og Sindssygehospitaler er overfyldte, og ifølge en Statistik, jeg saa for nogle Aar siden, kan det ikke engang vare hundrede Aar, inden Halvdelen af Befolkningen i vore saakaldte Kulturlande er sindssyge og behøver Lægetilsyn, hvis da Sindssygdommene tiltager i samme Tempo, som siden Verdenskrigen begyndte (den i 1914). Og Tilstanden bliver næppe bedre, efter at den anden Verdenskrig har ruineret Nationernes Økonomi og sønderlidt Individernes Nervesystem. Man behøver ikke at være Pessimist for at se mørkt paa Fremtiden.

Hvad er Aarsagen til alt dette? Hvor kan det være, at Mennesket nedbrydes længe før Tiden og bliver til en Skygge af, hvad det egentlig skulde være?

Krig kan ikke være den eneste Aarsag. Thi Nerverne klikker, og Hjerneerne omtaages lige saa ofte i de Lande, som aldrig har dirret under de moderne Krigsvidunderes blodige Fødder. Hjertesygdommene angriber yngre Mennesker lige saa hurtigt i Amerika som i det blødende Europa.

Jeg traf engang en gammel Original, som skød hele

Skylden paa Maskinerne. »Maskinerne har berøvet Arbejderne deres Arbejde uden at skabe andre Eksistensmuligheder. De har skabt en Overproduktion, som volder Bekymring baade hos Arbejdere og Arbejdsgivere. Fjern alle Maskinerne fra vore Værksteder, og lad Menneskehænder atter gøre Arbejdet, stands Tilvirkningen af Automobiles og Flyvemaskiner, og lad Menneskene vende tilbage til Naturen, saa kommer alt igen til at fungere normalt.«

Maaske ligger der en lille Smule Sandhed i Gubbens Filosofi, men det er nu langt fra hele Sandheden. Det er ikke nær saa farligt, at Mennesker bruger Maskiner, som dette at Mennesket selv mekaniseres.

Andre Mennesker tror, at det hele væsentligt er et Spørgsmaal om Diæt. Jeg husker, hvor begejstret en Medpassager paa en Rejse fortalte mig om en Opdagelse, han nylig havde gjort. Der havde i flere Aar været et spændt Forhold mellem ham og hans Hustru. Selv var han naturligvis en eksemplarisk Ægtemand, men med Fruen var det saa som saa. Hun var magelig og var ikke i Besiddelse af den fyrige Energi, som Manden ejede. Og dertil kom, at hendes Temperament ikke altid stod paa smukt.

Nu var den eksemplariske Ægtemand paa sin sidste Rejse Jorden rundt kommet paa Spor af Grønsags-Diærens ubeskrivelige Velsignelser. Og nu var han overbevist om, at hans Ægtemage kunde blive et nyt Menneske, hvis det bare kunde lykkes ham at faa hende til at antage den nye Diæt.

Jeg var næsten ked af, at jeg ikke kunde dele hans

nyvundne Tro, og hvorledes den kom til at virke i Praksis, kender jeg intet til. Men vi kan godt indrømme, at der ligger nogen Sandhed i den Mands Overbevisning. En hel Mængde religiøse Bekymringer bunder ikke i nogen dybere Synd end Synden mod Naturens Love i Spørgsmaalet om Mad og Drikke. For det er virkelig baade Synd og Skam at ødelægge Sjæl og Legeme gennem en fejlagtig Kostplan.

Men det vilde være daaragtigt at tro, at Størstedelen af vore indre Konflikter kan løses ad saa nem en Vej som »Frugtsalt«, Raakost, Spinat eller lignende, selv om ogsaa dette kan være af Betydning for vor Sundhed. Det gaar nu heller ikke at ville reparere Ægteskaber, der er gaaet i Stykker, ved Indførelse af en Spiseseddel. Problemet ligger adskilligt dybere.

★

Derimod har vi sikkert større Grund til at tro paa dem, der hævder, at Aarsagerne til de sjælelige Sammenbrud er at søge i Tidens hidsige Jag. Overalt raa-der der en knivskarp Konkurrence. Den begynder allerede i Skoleaarene og fortsætter, lige til man bryder sammen, bliver pensioneret eller bæres til Graven. Det har aldrig kostet saa meget at være Menneske som i Dag. Og de fleste Mennesker staar overfor denne ubøjelige Kendsgerning, at enten maa de slaa sig igennem og klare sig, eller ogsaa maa de sakke agterud og blive trampet ned af den Hær, som hensynsløst raser videre. Der er Kamp paa Liv og Død ikke blot paa Krigens Slagmark, men samme Kamp rører sig i mindre Maalestok i dit og mit daglige Liv.

Hvert eneste Foretagende kræver det yderste af sin Mand, og den, som ikke er stærk nok til at fylde sin Plads, flyttes automatisk til Side for at give Plads for en anden. Forretningsmanden gaar konkurs, Prædikanten bliver »overflødig« allerede ved Halvtreds-aarsalderen, og den aldrende Kropsarbejder bliver arbejdsløs. Man behøver yngre Hjerner og stærkere Hænder.

Det er slet ikke underligt, at Menneskeheden er træt. Det er et større Mirakel, at saa stor en Procentdel endnu orker at følge med i Kapløbet uden at opgive Aanden. Og somme Tider undrer man sig over, hvor længe Udviklingen skal kunne fortsætte i denne rasende Fart. Hvad skal der til for at bremse denne afsindige Heksedans? Hvorledes ser den Haand ud, der kan sætte en Stopper for Rekordjageriet paa Sportspladsen og stryge Feberen bort fra Forretningslivet? Hvem skal bremse Kaprustningerne, faa Nationerne vakt op til at se deres Vanvid og afskaffe Krigen?

Denne uhæmmede Konkurrence, som i stor Udstrækning bunder i Æresyge, Egoisme, Magtbegær, har med sig en forfærdelig Angst — Angsten for, at Konkurrenten skal klare sig bedre, end man selv kan — Angsten for, at andre skal vinde den Stilling, man selv stræber efter — og Angsten for, at den anden Nation skal blive færdig med Rustningerne, før man selv er naaet frem til at fremstille det groveste Artilleri og de største Bombeplaner.

Faa Ting tærer saa meget paa Menneskets indre

Kraft som Angst, og derfor er Slægten dømt til at nedbrydes Skridt for Skridt, saa længe Egoismen skal være den dominerende Faktor baade mellem de enkelte Individier og mellem hele Nationer. Egoismen har forvandlet Verden til et Helvede, som Menneskene ikke kan udholde.

★

Men dette er ikke alt. Det er ikke bare Konflikt med andre Mennesker, som river Sjælene itu, en stor Procentdel splittes sønder af Konflikter i deres eget Bryst. Sidste Sommer fandt jeg en lille Notits i et amerikansk Blad, som beretter om en ung Kvinde, nitten' Aar gammel, der gik ind i Bilgaragen, lukkede Døren efter sig, satte sig ind i Bilen og lod Motoren spinde, saa længe den havde Lyst. Nogle Timer senere fandt man hende i Førersædet, og samtidig fandt man en lille Papirlap i hendes Taske, hvor hun havde skrevet: »Jeg er saa fuld af Selviskhed, at jeg ikke magter at leve. Alt, hvad jeg gør, kredser om mit eget JEG. Det er bedst baade for mig selv og andre, at jeg forsvinder.«

Vi siger, at hun var syg, og det var hun. Men tænk, hvor uendelig mange af os, som vilde handle i samme dybe Fortvivlelse, hvis vi virkelig opdagede, hvilken dæmonisk Rolle Egoismen har spillet i vort Liv. Egoismen er bare en af de Drifter og Begæring, som indefra gør Krav paa at være Herre over vort Legeme og vor Sjæl. Jeg kommer netop nu til at tænke paa en ung Mand, som under en personlig Samtale med Fortvivlelse i Tonefaldet spurgte: »Hvorfor skal man

være skabt med Begær, som man ikke kan kontrollere?»

Det nytter lidet at besvare dette Spørgsmaal, thi vi havner bare i meningsløse Spekulationer. Vi maa blot erkende, at Drifterne er der, og at det er sandt, hvad Herrens Ord siger: »Aanden begærer imod Kødets, og de kødelige Lyster fører Krig imod Sjælen.« Vor egen indre Verden er en Slagmark, hvor godt og ondt kæmper, hvor Kød og Aand brydes, hvor der strides mellem Himmel og Helvede.

Undertiden tror vi, at Troen paa Gud i et eneste Nu og for al Fremtid løser alle indre Problemer. Det kan vel af og til ogsaa synes saa ved vore Vidnes-byrdsmøder. Men den nøgne Realisme viser noget andet. Den, som vil være en virkelig Kristen og leve ret og rent baade udvortes og indvortes, skal ofte nok komme til at mærke den indre Konflikt — og endda stærkere end andre Mennesker. Var det ikke efter den vidunderlige Erfaring ved Jordan, at Jesus selv mødte Satan ude i Ørkenen? Og den Apostel, som havde været borttrykket indtil den tredie Himmel, vidste af Selvoplevelse, hvad det betød at kæmpe imod en af Satans Engle. Det kan godt hænde, at Mennesker, som helt har ladet Gud ude af Betragtning i deres Liv, fører en meget roligere Tilværelse end de, der har overgivet deres Liv til Gud. Fuldfærdige Hyklere og halvhjertede Bekendere klarer sig til Tider bedre end helhjertede Kristne. Mange Helgener er havnet paa en Nerveklinik, medens Gadens glade Børn fortsatte deres letsindige Liv.

Hvad beror dette paa? Har Troen paa Gud ingen praktisk Værdi i et Menneskes Kamp mod det Onde? Jo vist har den det. Men det er ikke altid, at den overnaturlige Kraft stiger til samme Linje i vor indre Verden, som det kristne Krav. Der fattes et Stykke mellem det hellige Krav og den hellige Kraft. Der mangler ikke noget fra Guds Side, men der fattes noget i vor Erfaring. Og da er det, der bliver Konflikt — Konflikt mellem, hvad man vilde og burde være, og hvad man egentlig er.

Uden at hengive os til negativ Kritik vover vi at sige, at vore Dages Kristendom vistnok er for tynd og mager til at kunne møde den Stormflod af ydre og indre Fristelser, som vælter ind over en skrøbelig Mennesketilværelse. Vi ejer for lidt af det overnaturlige Indslag, som var saa almindeligt i den apostolske Tid. Vi tror paa en from Gud, og vi gør vort bedste for at tjene Ham, men vi mangler det overvældende Kraftfællesskab med Ham. Og det er netop derfor, vi trænger til en ny Oplevelse af, at »Han giver den trætte Kraft og forøger Styrke hos den magtesløse!«

Men jeg tror, vi maa nævne endnu en Sandhed i denne Forbindelse, og det er denne: Det kæmpende Individ er ofte saa fuldkommen uhyggelig alene. Det er ikke mere end nogle faa Dage siden, at jeg traf en Ven, som sagde: »Jeg maa have en Samtale med dig. Og vi maa have god Tid. Der er et Problem, som jeg har tumlet med i mange Aar uden at naa til en Løsning. Og jeg har ikke haft noget Menneske at betro mig til.«

Kom ihu, at den syge Mand ved Bethesdas Dam sagde til Jesus, dengang Han spurgte ham, om han vilde blive rask: »Jeg har ingen til at hjælpe mig!« Han var midt i en stor By under en stor religiøs Højtid, men trods alt var han ensom. Og ensomme er de fleste af os — trods vore store Organisationer og stemningsfulde Møder. Vi er ensomme, trods al vor Tale om Guds Menighed og de helliges Samfund.

Nej — ikke helt ene — thi der findes en Gud, hvis Øjne farer over al Jorden for at se efter dem, hvis Hjerte er *helt* med Ham, og Han viser sig stærk i at hjælpe dem.

Ja, Han giver den trætte Kraft og øger Styrken hos den magtesløse 1

Legeme og Sjæl

I følge den paulinske Filosofi er Mennesket et trefoldigt Væsen, der består af Aand, Sjæl og Legeme. Og efter den samme Apostels Tro er der Frelse for alle tre Parter i vor Personlighed: »Han selv, Fredens Gud, hellige jer helt og fuldt, og maatte dog jeres Aand og Sjæl og Legeme bevares helt og holdent og uden Dadel ved vor Herres Jesu Kristi Komme! Trofast er Han, som kaldte jer, Han vil ogsaa gøre det!« (1. Thess. 5, 23—24).

Denne Treenighed er organisk, selv om den ikke er fuldkommen harmonisk. For der er ofte Konflikt mellem, hvad Aanden attraar, og Kødet begærer. Og alligevel hører de saa fuldkommen sammen, at det slet ikke er muligt bestemt at sige, hvor den ene hører op, og hvor den anden begynder. Hverken Kirurgens Kniv eller Psykologens Analyse strækker til, naar det gælder om fuldt ud at forske Skaberens Mesterværk — Mennesket. Det er kun den alvidende Gud, som fuldt ud kan ransage vort Væsen og ved, hvor Grænserne gaar mellem den rene Materie, Sjælens Kræfter og det evige Aandsliv.

»Guds Ord er levende og kraftigt — og trænger igennem, saa det adskiller Sjæl og Aand.«

Aand, Sjæl og Legeme hører sammen og paavirker hverandre som Kugler og Hjul i et mesterligt Maskineri, og til Tider er det meget svært at afgøre, hvad der er Aarsag, og hvad der er Virkning, hvad der driver, og hvad der drives. Somme Tider er det Kroppen, som dominerer — Dyret i Mennesket — og det saa fuldstændigt, saa alle ædle Tilbøjeligheder kvæles, og til andre Tider tager Sjæl og Aand saa fuldstændigt Herredømmet, at den grove Materie forvandles til et fuldkomment Medium for den evige Verdens Kræfter. Et udmattet Legeme kan drage Aanden nedad, og et ilde tilredt Gudsforhold øver en skæbnesvanger Indvirkning baade paa Legeme og Sjæl.

Denne underlige Sammenknytning volder mange Mennesker Vanskeligheder ved Vurderingen af Legeme og Sjæl. Vi gør somme Tider Sager og Ting til rent fysiske Spørgsmaal, medens de i Virkeligheden er aandelige, og det omvendte er ogsaa Tilfældet. Vi forklarer stundom, at Reaktionen af et ødelagt Nervesystem er en Djævelens Anfægtelse, og vi ordinerer Sanatorieophold til Mennesker, som paa ti Minutter kan kureres gennem en ærlig Syndsbekendelse. Baade Sjælesørgeren og Lægen har syndet meget paa dette Omraade, og sønderlidte Menneskesjæle har maattet gøre Tjeneste som Forsøgskaniner for baade den moderne Videnskab og den religiøse Dumhed.

Doktor medicinæ har stemplet Helbredelsesundere som Kvaksalveri, fordi der blev bedt for syge, der havde Blindtarmsbetaendelse eller daarligt Hjerte, og

fordi man salvede dem med Olie i Herrens Navn. Men Lægen var selv en større Kvaksalver, naar han forsøgte at kurere Syndesorg med Bromtabletter eller vilde helbrede Samvittighedskval med Luftforandring. Han laborerede paa et Omraade, hvor han var fuldkommen uvidende. Og det er Kvaksalveri.

Jeg har længe gaaet og drømt om, at vi burde have et Sanatorium, en Kuranstalt, eller, hvad man nu vil kalde det, hvor man havde en Specialafdeling for Menneskers aandelige Liv — d. v. s. deres Gudsforhold — og en lignende for deres Sjæl og Legeme. Lad saa tre Specialister: en Profettype, en Sjælelæge og en Doktor medicinæ samarbejde i den dybeste Harmoni under den Helligaands Vejledning, og jeg tror, at der vilde ske underfulde Ting.

Nu og da har jeg under min Virksomhed som Sjælesørger og Sjælevinder haft Lejlighed til at samarbejde med troende Læger, og jeg har mange velsignede Erfaringer fra de Tider. Vi behøver hverandre, og vore lidende Medmennesker behøver al den Hjælp, som de paa nogen Maade kan faa.

Maaske maa jeg gennem nogle faa Eksempler belyse, hvad jeg gerne vilde have frem netop her.

For nogle Aar siden befandt jeg mig i en af mit Livs mest afgørende og revolutionerende religiøse Kriser. Jeg havde befundet mig i denne Tilstand i adskillige Uger, og baade Legeme, Sjæl og Aand paa-virkedes af denne indre Kamp og Spænding. I min Nød henvendte jeg mig til en Læge, for jeg kendte virkelige fysiske Smerter i mit Legeme.

Det var en meget fin og god og dygtig Læge. Han undersøgte mig grundigt, lyttede, bankede og spurgte og stillede sluttelig Diagnosen. Jeg kan ikke huske, hvad det var, han kaldte Sygdommen, men jeg husker tydeligt Ordinationen: Jeg skulde have en bestemt, Diæt, daglig Massage, Bad og Gymnastik. Det var en fuldkommen ufarlig Kur og sikkert mere velgørende end en tidligere Ordination for samme Onde: nogle Draaber Saltsyre daglig for Fordøjelsen (som i Parentes bemærket har været fejlfri hele mit Liv). Nu vel, jeg tog Kuren. Til hver Middag spiste jeg vegetariske Bøffer. Jeg blev halvkogt i den elektriske Lyskasse, tog Massage og gjorde Gymnastik, saa Sveden haglede af mig. Saaledes holdt jeg ud i to Uger. Men jeg var stadig lige daarlig. Det lod sig ikke gøre at drive Hjertets Ondskab og Urenhed ud ved Damp. Og Guds Fred kunde ikke masseres ind i min urolige Sjæl. Naar jeg var færdig med Dagens Program, gik jeg gerne ud i Skoven og græd — græd af Længsel efter Renhed, Frihed og Helstøbthed. Men tre Dage efter, at jeg havde forladt Kurstedet, mødte jeg Gud. Og Han gjorde paa fem Minutter tusinde Gange mere, end hvad hele den kostbare Kurbehandling paa fjorten Dage havde udrettet. Han lagde Beslag paa min indre Verden. Han fyldte min Sjæl med Fred, og Han lod sin lægende Kraft gennemstrømme mine trætte Nervetraade. Det var netop den Kur, jeg behøvede. Gud vidste det og gav mig langt mere, end jeg havde forstaaet at bede om.

★

Men det vil naturligvis være Synd og Usandhed at paastaa, at Lægevidenskaben har Eneret paa Dumheder paa dette Omraade. Der er syndet lige saa meget paa Grund af religiøst Snæversyn. Vi er stundom saa aandelige, at vi har glemt, at vi er Mennesker. Vi er blevet mere aandelige end Himmels Gud. Han har fastsat bestemte Love for baade Aand og Sjæl og Legeme, men dem har vi for en stor Del ladet haant om og forsøgt at faa Gud til at forandre sine Forordninger for at fremme vor hjemmegjorte Fromhed.

Jeg tror og ved, at Gud baade vil og kan gribe ind og helbrede syge Menneskelegemer. Jeg har set det, og jeg har erfaret det. Men jeg har ikke Frimodighed til at bede Gud om at helbrede et Menneske fra en Sygdom, som han selv hjælper til at skabe gennem en naturstridig Levevis. Det vilde være lige saa urimeligt som at bede Gud borttage Drukkenskabens Følger: Tømmermænd og Samvittighedskval, uden at man lod være med at drikke. Men saa from er Gud ikke.

Jeg kendte en Mand, som led af Mavesaar. Han var en gudfrygtig Mand og havde Gang paa Gang bedt Gud om Lægedom for dette Onde. Men han blev ikke bøn hørt. Og det var slet ikke underligt. Jeg havde Lejlighed til nogle Gange at spise til Middag sammen med ham, og da blev jeg overbevist om, at hans glubende Appetit paa en unaturlig Mængde af svært fordøjelige Spiser var en uoverstigelig Hindring for, at han kunde blive rask.

Gud har for Eksempel givet os en Dag i Ugen til Hviledag. Og naturligvis kan man ignorere denne Forordning uden at gaa evig fortabt, men man kan ikke ignorere den, uden at man maa bøde derfor paa en eller anden Maade. Det er en Lov, som hverken Tro eller Bøn kan tilintetgøre. Men ofte hænder det, at fromme Sjæle kommer til mig og begærer at faa et eller to Møder paa min Fridag. De lover at bede til Gud for mig, saa jeg ikke skal behøve at mærke, at jeg har arbejdet en Dag for meget i den Uge. Jeg har mange Gange givet efter for deres Ønske, men altid maattet bøde derfor. Der var ikke noget forkert i, at de bad for mig, men det var forkert at trampe paa en af Naturens Love — som er Guds Love — selv om vi ogsaa gjorde det under Bøn til Gud.

Men disse Ting er ikke de værste. Vi kan gaa længere i vor religiøse Fanatisme. Jeg kommer til at tænke paa en nervesvag Kvinde, som engang opsøgte mig for at faa Hjælp imod sin religiøse Magtesløshed. Hun havde i mange Aar villet være en Kristen og en Gang oplevet en virkelig Omvendelse med paafølgende Erfaring af et Møde med Gud. Men hun havde en svag Fysik og ikke heller nogen særlig stærk Psyke. En ensidig Hæften ved den følelsesmæssige Side af det religiøse nedbrød lidt efter lidt hendes indre Kraft. Et tilfældigt Syndefald havde siden hjulpet til at gøre Sammenbruddet saa fuldstændigt, som det kunde blive, uden at gaa over til Sindssyge. Hendes Sjæl var fuld af Mørke og Mismod.

Hun havde bekendt sin Synd og gjort op saa langt,

som det var muligt, men trods dette blev hun Dag og Nat forfulgt af det gamle, mørke Minde. Hun hadede sin Synd og begræd sin Daarskab og blev tvunget gennem uafsladelig Græmmelse at sønderlide sin egen Sjæl.

I sin Nød gik hun til en Sjælesørger inden for den Menighed, hun tilhørte, og han forklarede meget snart og ganske afgjort, at hun var besat af Djævelen.

»Det var bare saa besynderligt,« sagde hun med en Smule Galgenhumor i Tonefaldet, »at han ikke gjorde det mindste for, at jeg skulde blive befriet fra Djævelen.«

Der burde være Straf for en saadan Behandling. For man kan ikke hele oprevne Nerver og syge Sjæle ved at fortælle dem, at de er besat af Satan.

Det tog ikke saa faa Aar, før jeg i Praksis lærte at forstaa, at man for Eksempel gennem et intensivt aandeligt Arbejde kan blive saa udslidt, at man end ikke kan samle sit Sind til Bøn, skønt jeg havde erfaret det saa mange Gange. Jeg vidste, at jeg af hele mit Hjerte vilde høre Gud til, men trods det kom der Tider, da Ordet var dødt for mig. Jeg saa Bogstaverne i min Bibel og stavede mig gennem Sætningerne, men jeg fik ikke mere Føde for min Sjæl, end hvis jeg havde læst »Sveriges Riges Lov«.

Den indre Fred, som jeg havde ejet i Overflod, og hvorm jeg havde vidnet for andre, var totalt forsvundet, uden at jeg kunde opdage en eneste Aarsag

til min indre Uro. *Og* at deltage i en aandelig Samtale var mig lige saa tørt som at tygge Halm.

Det var netop under en saadan Periode, at en af mine forstandige Venner gav mig det fornuftige Raad at holde op med alt Arbejde, rejse op til de norske Fjælde og staa paa Ski. Jeg adlød Raadet. Jeg havde ganske simpelt ikke andet Valg, for jeg kunde ikke paa nogen Maade udføre noget virkelig effektivt Arbejde. Alting gik for halv Kraft, og næppe nok det.

Jeg tog ind paa et Hotel, hvor jeg vidste, at ingen Mennesker i mindste Maade kunde lægge Beslag paa min Tid og mine Kræfter. Og jeg slap fuldstændig alle Tanker om Prædikener og Vaekkelsesmøder. I mit Indre havde jeg en bestemt Overbevisning om, at Gud havde givet mig Ferie fra dette sugende Tryk af Tanken paa andres Frelse.

Der var forunderligt stille deroppe — vidt til Væggene og højt til Loftet. Alt straalede af Renhed. Hele Atmosfæren var ladet med Sundhed. Jeg begyndte paa en helt ny Maade at begribe, at Gud ikke har skabt dette velsignede hvide, dette milevide Sanatorium alene for Ryper og Harer. Han havde sikkert i sin uendelige Visdom ogsaa beregnet det for sine trætte Børn.

Efter et Par Dages Ophold deroppe begyndte jeg at erfare det. Ja, jeg kan den Dag i Dag udpege Stedet, hvor jeg en dejlig Formiddag stak Skistavene ned i Driverne, saa op mod en fuldkommen skyfri Himmel og for første Gang i flere Uger af hele mit Hjerte sagde: »Tak, kære Gud!« Det var ganske, som en

usynlig Byrde blev taget fra mit Hjerte, og som om mine Lunger havde faaet en ny Evne til at indaande Fjældenes rene Luft. Jeg kendte, at min Aand levede i Kontakt med min Frelser, selv om jeg i lange Tider havde været for træt til at mærke det. Det bad og sang og lovpriste Gud inde i mig.

Jeg fortsatte med at tilbringe Størstedelen af Dagene paa Ski — fem, seks, syv Timer hver Dag, og for hver Dag blev Lyset i min Sjæl klarere. ' Den eneste Bog, jeg havde med, var Bibelen, og den fik nyt Liv i samme Forhold som mine Sjæls- og Legemskræfter tog til. Jeg læste i den hver ledig Stund — flere Timer hver Dag — og fandt forunderlig Opbyggelse selv i saa tørre Sager som Mosebøgernes Offerlove og Krønikebøgernes Slægtsregistre. Det lyste af aandelige Lærdomme paa hver Side, og Bogens mægtige Aand greb min Sjæl.

Efter smaa to Uger var jeg et helt og holdent nyt Menneske, som med flammende Livsmod vendte tilbage til Gerningen. Og jeg mindes, hvilken Fryd det var for mig den næste Søndag Morgen at staa i Colos-seum i Oslo og vidne om »JESUS ALENE«. Han var saa forunderlig virkelig for mig. Og alle andre aandelige Ting var ogsaa virkelige.

Den Gang var det ikke nogen rystende indre Oplevelse, som bragte Lyset til min Sjæl, det var blot den hellige Stilhed overfor Guds Ord og Opholdet i Hans frie, herlige Natur.

★

Dersom jeg som ung Evangelist havde begrebet dette, saa havde jeg kunnet spare mig selv for mange Sorger. Jeg var ikke mere end treogtyve Aar, da mine Nerver slog Klik gennem et altfor langvarigt og paagaaende aandeligt Arbejde. Der var Vækkelse, sydende Vækkelse, og jeg mente ikke, det var rigtigt at afbryde det Værk, som Gud havde begyndt der paa Stedet, selv om jeg mærkede, at mine Kræfter langsomt, men sikkert ebbede ud. Vi havde Møde hver Aften, lange Møder og bevægede Møder. Og intet Menneske ofrede det en Tanke, at Guds gode Forordning var een Hviledag om Ugen.

Uden for Hytten, hvor jeg boede, laa en prægtig Skov med dyb Sne, og flere Timers daglig Fart paa Ski gennem Skoven havde sikkert gjort baade Sjæl og Legeme uendelig meget godt. Men det havde jeg ikke Tid til. Jeg maatte bede —, og jeg glemte fuldkomment, at man lige saa godt kan bede til Gud, naar man staar paa Ski paa en Bakke, som man kan gøre det i et snævert Kammer. Jeg maatte jo skabe nye Prædikener, men jeg vidste ikke dengang, hvad jeg siden har lært, at de bedste Prædikener skabes under en aaben Himmel, medens Fuglesangen fylder Luften med Musik. Jeg var altfor ensidig religiøs til at fatte, hvor velsignet naturlig Lovene er i Aandens Verden. Og jeg maatte betale dyre Bøder for min Uforstand.

Naa, jeg maa ikke klage. Gud har været velsignet god imod mig i de mange Aar, der er forløbet siden da. Men jeg føler i mit Indre en hellig Pligt til at sige

et Advarsels-Ord til mine unge Brødre, som i Dag staar rede til at begynde paa en Evangelist's nerveslidende Arbejde: Glem ikke, at du er et Menneske, sammensat af Aand, Sjæl og Legeme. Giv hver Part af dit Væsen den rette Pasning. Lad Gud fylde din indre Verden med sin Helligaand, men glem ikke heller at tage Vare paa dit Legeme, thi det er Hel-ligaandens Tempel. Og nedbryder du dette Tempel, saa berøver du den Helligaand et af de Instrumenter, gennem hvilke Han vil paavirke og vinde Verden.

Indre Konflikter

Min hjemgangne Mor plejede undertiden at fortælle os om en ejendommelig Episode fra Morfars Liv. Han var religiøs, min Morfar, meget religiøs, selv om hans Fromhedstype var stærkt farvet af den Tid, i hvilken han levede, og af hans egen Psyke. Han var en Kraftnatur af den gamle Kaliber, stærk som en Bjørn og uforfærdet som en Løve. Jeg har kun set ham een Gang, da jeg var i Femaarsalderen. Han var gammel og bøjet, men jeg mindes endnu hans store kraftige Haand, som han lagde paa mit Hoved, da han gav mig sin Velsignelse. Jeg havde ikke meget Begreb om, hvad der laa i hans profetiske Ord, men jeg kommer i Hu, at en forunderlig Kraft gennemstrømmede mit Væsen, mens den gamle Mand talte, og jeg stod og græd af Grebthed.

Det syntes, som om han var fuldstændig fri for alle falske Hensyn til denne Verdens mægtige, og naar det behøvedes, kunde han i Retfærdighedens Navn give en Synder en ordentlig Gang Prygl, for at Ret skulde være Ret. Det fik han ikke Skrupler af, for det var ganske simpelt et Stykke af hans Kamp for Sandheden. Det indgik i hans Religion.

Men engang kom han ved en Dødsbovurdering til at vurdere en gammel Salmebog nogle faa Øre for lavt, og da blev han syg af Græmmelse. Han maatte gaa i Seng og kunde hverken spise eller drikke eller sove. Han mægtede ikke at holde Hænderne paa Ploven, og endnu mindre var han skikket til at kæmpe for Sandheden. For han var dømt som en Bedrager af sin egen Samvittighed. Hans Hustru prøvede at tale ham til Fornuft ved at vise, hvor absolut betydningsløs denne Bagatel var. Men det hjalp ikke. Han var syg baade til Legem og Sjæl, indtil han kom afsted og fik klaret sit Fejlgreb. Men saa blev han stærk igen.

Jeg ved nok, at det ikke er alle Mennesker, der er skabt paa samme mærkelige Vis som min Morfar, men jeg nævner Hændelsen blot for at vise, hvilken Magt Sjælen har over Legemet. De indre Konflikter spiller en meget større Rolle, end vi er tilbøjelige til at tro — i det mindste i visse Menneskers Liv. (Nogle har garvet Samvittigheden og synes aldrig at være besværet af indre Konflikter). Mange Ting, som tilsyneladende er legemlige Sygdomme, vilde forsvinde som ved et Trylleslag, hvis den syge bare fik Fred i sin Sjæl.

Det var ikke blot den aandelige Afmagt, Kong David tænkte paa, da han skrev den 32. Salme: »Saa længe jeg tav, svandt mine Ben hen under min Jamren Dagen igennem, thi Din Haand laa tungt paa mig baade Dag og Nat, min Livskraft svandt hen i Sommerens Tørke.«

I den 38. Salme behandler han Spørgsmaalet endnu

dybere og siger: »Intet er karskt paa min Krop for Din Vredes Skyld, intet uskadt i mine Ledemod for mine Synders Skyld, thi over mit Hoved skyller min Brøde som en tyngende Byrde, for tung for mig. Mine Saar baade stinker og raadner, for min Daar-skabs Skyld gaar jeg bøjet, jeg er saare nedtrykt, sorgfuld vandrer jeg Dagen lang.«

Det var Mindet om Misgerningerne, som bøjede Sions Helt. Det virkede deprimerende paa baade Sjæl og Legeme. Det hindrede hans Hjerne i at tænke klart, og det hindrede hans Legeme i at udøve sin fulde Styrke. Det er bogstaveligt sandt, at han gik nedtrykt og med bøjet Ryg Dagen lang. Han var blevet gammel før Tiden paa Grund af Græmmelse over sin Synd.

Mellem den for lave Vurdering af den gamle Salmebog og Kong Davids bloddryppende Misgerninger ligger en hel lang Liste af Synd i tusinde forskellige Variationer. Et eller andet Sted paa Listen finder du og jeg vore Misgerninger, og hver uopgjort Synd indvirker mærkbart paa hele vort Væsen. Den berører os vor Fred, den udsuger vor aandelige Energi, og den dukker op som forstyrrende Impulser enten i sovende eller i vaagen Tilstand. Thi den findes der som en skjult Snylter, lige indtil den gennem en ærlig Bekendelse renses bort.

Under en Spadseretur i Skoven sammen med min Dreng forsøgte jeg engang at forklare ham, hvor vig-

tigt det var, at han og jeg altid havde alt imellem os rent og klart og aabent, ved at han gjorde mig delagtig i sine Svagheder, Fristelser og Modgang og andre Ting, som kunde volde Bekymring.

»Nej, al den Slags,« sagde han, »stopper jeg ned i mit Inderste«, og med en talende Haandbevægelse illustrerede han, hvorledes alt af den Natur blev presset ned i hans private Sjæleliv.

»Det maa du ikke gøre,« sagde jeg, »for det er farligt.«

»Farligt — hvordan det, Far?«

Han var dengang ikke mere end ti Aar, og jeg forstod, at jeg paa en eller anden Maade maatte illustrere det tydeligt, hvad jeg havde forsøgt at gøre ham for-staaeligt: »Jo,« sagde jeg, »ser du, hvis du tager en død Høne og kaster den ned i Kælderen og siden stænger Vinduer og Døre, hvordan tror du saa, der kommer til at lugte der, naar der er gaaet et Par Uger?«

»Ganske forskrækkeligt, naturligvis.«

»Det er rigtigt. Men hvis du kaster Hønen ud paa Møddingen, saa slipper du for Lugten i Kælderen.«

Ah, ha, nu forstaar jeg det. Al den Slags, som er daarligt og slemt, det begynder at raadne og lugte inde i mig, hvis det ikke bliver rensed bort.«

»Ja, lige netop det.«

Et halvt Aar senere berettede jeg den lille Tildragelse ved en Ungdomskonference, og der var en hel Række af prægtige, fromme Unge, som siden kom og talte til mig om »døde Høner«, som i aarevis havde ligget begravet i deres Sjæle. Nu vilde de vinde indre

Befrielse og fandt, at den eneste Vej var en aaben Bekendelse.

Vi paastaar ikke, at Skriftemaal er nødvendig for at vinde evig Salighed, men det er ofte nødvendigt for at vinde indre Harmoni. Og det var uden Tvivl et stort Tab, da den protestantiske Kirke saa fuldstændigt lukkede af for Skriftemaalet i sin Sjælesorg. Det er ikke bare et tilfældigt Sidespring, der faar mig til at skrive saaledes. Det er de tusinde Samtaler med Sjæle i Nød, som har givet mig denne Overbevisning.

Jeg kommer til at tænke paa en gammel Mand, som lige efter et Middagsmøde kom og begærede at faa en privat Samtale med mig. Vi satte os hen i et Hjørne af Kirken, og han fortalte følgende: »Jeg har villet være en Kristen i mange Aar, men jeg har aldrig ejet nogen virkelig Fred. Der er blevet bedt for mig ved Vækkelsesmøder, og der er blevet tilsagt mig mine Synders naadige Forladelse, og jeg har villet tro, men det er Mindet om en gammel Misgerning, som aldrig vil give mig Ro. Det er fyrre og tyve Aar siden, jeg begik den Synd, men jeg har tænkt paa den hver eneste Dag siden da. Somme Tider tror jeg, at Gud har tilgivet mig, og at jeg virkelig hører Ham til, men saa er Tvivlen atter kommet til mig, og saa har jeg det paany kul-ravende-sort inde i mig.

Jeg har mange Gange ønsket, jeg rigtigt kunde faa talt ud med et andet Menneske om min Nød, men jeg har aldrig turdet det, for min Synd er meget stor. Men medens jeg har gaaet her i disse Dage, er den Tilskyndelse kommet til mig, at jeg kunde tale med

Dem om mit Liv, og De vilde ikke fordømme mig, hvis jeg talte frit ud med Dem.«

»Nej, tal bare frit ud. Tal om alt og gaa helt til Bunds. Jeg er selv et Menneske, som er fortrolig med Kampen mod Synden, og gennem Samtaler med tusinde andre Mennesker tror jeg nok, at jeg har lært at forstaa en Synder i Nød.«

Og han fortalte. I to Timer gennemgik han sit Livs mørkeste Punkter og Pletter. Men det var forunderligt at se, hvorledes den nervøse Spænding forsvandt i hans. Ansigtstræk, efterhaanden som han berettede. Og da han var færdig, drog han et dybt, uendelig dybt Suk og sagde med en Tone af Befrielse: »Aa, det er saa let at aande nu!«

Kunde han ikke være blevet frelst uden denne Bekendelse? Det tror jeg ganske bestemt, thi han havde bekendt sin Synd for Gud og af hele sit Hjerte vendt sig fra sin Misgerning. Han troede paa Jesus som sin Frelser, men den aandelige Udvikling vilde være hæmmet gennem den indre Konflikt, som Mindet om Synden skabte. Det havde været »tungt at aande« i fyrre og tyve Aar.

Netop derfor er det nødvendigt, at vi faar alt klaret baade med Gud og Mennesker. Det er saa ubeskriveligt sandt, hvad Herrens Ord siger: »En god Samvittighed er et glad Gæstebud, men et bittert Sind er som Raaddenskab i Benene.«

Og det behøver ikke altid at være det, som vi sædvanligvis benævner som grove Synder, der fremkalder denne Konflikt mod Sjælen. En saa almindelig Ting som blot negativ Indstilling til et Menneske, du daglig kommer i Berøring med, spiller en langt større Rolle, end du aner. Du er ikke oppe at nappes med din Arbejdskammerat, men du huser heller ingen Velvilje mod ham. Du har svært ved at fordrage ham eller hende og synes, at selve Atmosfæren i dine Omgivelser bliver lettere, saa snart han eller hun er borte. I taler ikke haarde Ord til hinanden, men der er negativ Spænding imellem jer to. Den Spænding skaber Friktion, og al Friktion indeholder noget tvungent. Og en Sjæl, som tvinges, bliver træt, og en træt Sjæl skaber et træt Legeme.

»Jeg har gaaet med en kronisk Træthed i flere Maanedes,« sagde en af mine Kolleger til mig en Dag. »Og jeg ved Aarsagen. Jeg er ikke syg, og jeg er ikke udslidt. Men det er Konflikten i mit Indre, opstaaet gennem et Misforhold mellem mig og mine Medarbejdere i Menigheden. Vi skændes ikke, men vi trækker til hver sin Side. Jeg har prøvet at finde en Udvej, saa der kunde skabes Harmoni imellem os, men jeg kan ingen finde. Og hvis der ikke kan blive Harmoni imellem os, saa er jeg tvungen til at forlade min Plads, for jeg kan ikke holde til dette i Længden.«

Tænk, hvor megen Energi, som forbruges til ingen Nytte i alle de Tusinder af ulykkelige Ægteskaber og disharmoniske Hjem. Og tænk, hvor megen aandelig Slagkraft, som holdes tilbage paa Grund af Konflik-

terne i vore kristne Menigheder. Maskineriet gaar, men der er ingen Produktionsevne.

Harmonien mellem dig og dine Medmennesker — mellem dig og dine Medarbejdere — har samme Opgave som Olien i et Maskineri; den skal gøre, at Arbejdet gaar friktionsløst og let. Og Harmonien mellem dig og din Gud udgør en Kilde til uanet Energi. Den udgør et fuldtonigt Akkompagnement til alt, hvad du gør — thi du gør det alt i Jesu Navn. Den fylder din Sjæl med Sang og udfylder alle de trivielle og tomme Pauser i din Tilværelse.

Ingen af os har Raad til at leve uden denne Harmoni med Gud — Harmoni med vor Næste — og Harmoni med os selv.

Men Harmoni vindes aldrig uden Opgør — ikke virkelig indre og forblivende Harmoni. Vi kan vinde en tilfældig Stemning uden at gøre op. Vi kan rives med af Sang og Prædiken og hele Atmosfæren i religiøse Sammenkomster og indbilde os selv og andre, at vi ejer en forunderlig Fred. Men hvis ikke vor Fornemmelse af indre Fred er grundet paa et Opgør, saa vil den fare bort med Blæsten, lige saa hurtigt, som den kom. For den er ikke andet end Luft.

Hvis jeg vil vinde Fred med Gud, maa jeg være villig til at lade Ham sige mig Sandheden om min Synd. Og jeg maa være villig til helhjertet at vende mig fra alt det i mit Liv, som Han dømmes som

Synd. Min Vilje maa komme i Harmoni med Guds Vilje. Ellers bliver der en skæbnesvanger Spænding mellem Guds Vilje og min Vilje, mellem Guds Vej og min Vej. »Derfor beder vi i Kristi Sted: Lad jer forlige med Gud!«

Og vil jeg have Harmoni med min Næste, maa jeg gaa samme Vej. »Saa vidt det staar til jer, saa hold Fred med alle Mennesker« ... Saa vidt det staar til jer! Hvor vidt er det? Det ved jeg ikke, før jeg er blevet absolut villig til at se min egen Stilling fra Modpartens Standpunkt. Og de fleste Konflikter mellem os og andre skulde forsvinde, hvis vi var villige til at se os selv, saadan som Gud og vore Medmennesker ser paa os.

Fred med mig selv faar jeg kun, naar jeg i hel og fuld Overgivelse og fuldkommen Lydighed udelt har givet mig til Gud. »Hvis I ikke har Tro, saa faar I ikke Ro«.

Der ligger en vældig Sandhed i de Ord, som en fornylig sagde: »Vesterlandenes Sjæl er ved at blive malet i Sønder af Mangel paa Tro!«

Du og jeg, vi maa have nogen at tro paa, nogen at støtte os til i vor Nød. Vor Afmagt kræver en Almagt. Vi trænger til Gud. Og kun i Gud kan min Sjæl finde Hvile.

Aandelig Afmagt

Det er ikke alene Legeme og Sjæl, Muskler, Nerver og Hjerneceller, som kan trættes. Men der findes ogsaa en aandelig Afmagt, som berører Evighedslivet i vort Væsen. Den angriber vort Gudsforhold og lægger sin klamme Haand over vort religiøse Liv.

Legemet er lige saa friskt som før, Nerverne lige saa stærke og Musklerne lige saa spændstige. Sjælens Kræfter er ikke opbrugte gennem overmenneskelige Præstationer, men de vægrer sig ved at gøre Tjeneste paa det religiøse Omraade, nøjagtig som Lemmerne nægter at fungere, naar man er dødtræt.

Forstandsmæssigt har man samme Tro som før, men man reagerer nu ikke længere paa den gamle Maade.

Man tror stadig, at der findes en Gud, som har uindskrænket Ret til ens hele Tilværelse, men man magter blot ikke at adlyde Ham. Thi den Synd, som engang trampedes i Støvet, har paany besteget Tronen og gjort Mennesket til en afmægtig Træl. Man lider,

og man plages, men man er for svag til at bryde de nedrige Lænker.

»Det onde jeg skyed', men øved det dog, og skjult var
Befrielsens Vej Jeg vilde ej Synden, men var dog en
Træl af Synden, som bandt mig til sig.«

Evangeliet beretter om en Kvinde, som i atten lange Aar havde været bundet af en Afmagtsaand. Hun var en Abrahams Datter, hun tilhørte Troens Folk, og hun befandt sig i Synagogen, dengang Jesus mødte hende. De hundrede Gange havde hun vel betraadt Vejen mellem Hjemmet og Synagogen — men altid kommet og gaaet paa samme Maade — med to Krykker. Hun havde vel hørt tusinde Prædikener om den levende Gud og Hans undergørende Magt, men selv havde hun aldrig oplevet Befrielsen. Hun blev først fri, da hun mødte Jesus, og Han med sit Magtsord bød Dæmonen slippe sit Offer. Da rettede hun sig op og priste Gud — for første Gang i atten Aar.

Kvinden med Afmagtsaanden er et talende og typisk Billede af mange Kristne i vore Dage. Jeg har ingen som helst Lyst til at gaa i Rette med dem, thi jeg ved af egen Erfaring, hvor usigelig meget det koster at blive bevaret midt i Guds Vilje. Jeg kender de dæmoniske Magter, som baade indefra og udefra gør deres yderste for at lamme vort aandelige Liv. Og hvordan skulde jeg vove at dømme andre paa et Otn-raade, hvor jeg selv er snublet saa mange Gange. Men selv om jeg hverken vover at dømme eller ville

dømme, saa vover jeg dog heller ikke at slaa mig til Ro. Thi da kommer Afmagtsaanden og vil berøve mig Livet. Og han har samme Plan med dig.

Den religiøse Afmagt er meget almindelig i vor Tid. Den hænger som en Epidemi. Og vi kender det. Den trænger ind i vort Bønneliv og lammer vor private Andagt. Vi beder — men altfor ofte ligner vor Bøn vingestækkede Fugle, som ikke magter at hæve sig til Flugt. Den løfter os ikke op i mærkbart Fællesskab med Gud, og den skaber ikke levende Kontakt mellem Guds Muligheder og vort skrigende Behov. Vi har Ord, mange Ord og udmærkede Ord, men vi savner Bønnens mægtige Aand.

Afmagten har lagt Beslag paa vore kristne Organisationer, og den dominerer meget stærkt i vore religiøse Sammenkomster. Ingen af os behøver at rejse langt hen for at finde en Menighed, som ikke har haft virkelig Vækkelse i mange Aar. Og alligevel staar Jesu Ord fast, at vi skal gaa ud og gøre alle Folkeslag til Hans Disciple. Vi kan lige klare at holde Virksomhederne igang, men vi magter ikke at sætte Hjerterne i Brand. Vi savner den hellige Begejstring, som brændte som en guddommelig Flamme i Fædrenes Bryst, og vi savner den kampglade Tro, som i forrige Tider skabte baade Forfølgelse og Fremgang for Guds Menighed.

Det skal villigt indrømmes, at vi nu og da gør oprigtige Forsøg paa at fremkalde en Vækkelse, men der er noget, som holder igen. Det kendes undertiden som at trække en død Motor med Haandkraft. Det

tænder ikke. Og somme Tider har jeg spurgt mig selv, om det er sandt, at Guds Menighed lider af aandelig Alderdomssvækkelse, som gør, at man ikke længere magter at komme igennem en aandelig Krise.

Jeg kom netop til at tænke paa, hvad en fremstaa-ende svensk Missionsleder sagde for nogle Åar siden til en Gruppe af sine Medarbejdere: »Hvis vi ikke snart faar ny Kraft i vor Virksomhed, saa gaar vi under.« Det var ingen tom Frase. Han mente, hvad han sagde. Og han var kommet til denne sin Overbevisning gennem mere end fyrrer og tyve Aars Studium af den religiøse Udvikling.

Det er ogsaa sandt, at det er let nok at plukke en Del Lyspunkter frem i Nutidens religiøse Tilstande. Vi kan tale om de gamle tro Kæmper, som trods Aarene bevarer en usvækket Interesse for Kristi Gerning. Vi kan tale om, hvad der sker blandt Børn og Ungdom i vor regelmæssige Virksomhed og om de Skarer af sorte og gule, som i fremmede Verdensdele er vundet for Gud.

Men selv om vi ogsaa har Grund til Taknemmelighed, saa har vi absolut ingen Aarsag til at være tilfredse. Saafremt vi ikke er blinde, saa maa vi ikke være det.

Rundt omkring os syder det af Energi. Denne Verdens Fyrste har tusinde Midler, hvorigennem han griber Menneskets Sind, og han bruger disse Midler med satanisk Dygtighed. Medens Nationer bløder, og Folk gaar under af Angst, sælger Nordens Ungdom sig med Legeme og Sjæl til Fornøjelser og Laster, og

vi Kristne har mistet vort Greb om de uomvendte Skarer.

Hvorfor har vi gjort det?

Det er sandt, at Forlystelsessygen og Sporten sluger de Unges Interesse mere i Dag end i vore Fædres Dage, men det er ogsaa sandt, at vi i vor Religion savner den Virkelighed, som kan gøre os rige og vække hellig Misundelse hos de gudløse.

»Vil De ikke blive en Kristen?« spurgte jeg en Gang en Bonde i Hälsingland.

»Ne-nej, det tror jeg ikke.«

»Hvorfor ikke?«

»Nej, jeg synes ikke rigtig, der er Fynd og Klem i de Mennesker, som er religiøse.«

Det var hans Maade at beskrive en af vore store Brist paa. Og det var ikke, fordi han vilde være uforskammet, da han gav sin korte, haarde Karakteristik af os, der bekender os til Troen paa Gud.

Men det er dumt at tale kollektivt i denne Sammenhæng. Det er saa let at klage over Menighedens Lunkenhed og saa samtidig glemme, at netop du og jeg paa vor Vis er med til at gøre Menigheden til det, den er. Og det hjælper os kun lidt at gemme os bag de andres Brist. Vi maa i Stedet for træde frem i Lyset og erkende vor Synd. Vi har syndet, ikke alene direkte overtraadt Guds Bud, men syndet derved, at vi ikke har fuldført Herrens Befalinger. Vi har glemt vor store Opgave at redde fortabte Sjæle, og vi har mistet Interessen for deres Frelse. Vi er kørt træt i vor personlige Aktivitet.

En af mine Kolleger stod en dejlig Sommermorgen og prædikede i et Missionshus paa Landet, da Døren pludselig blev revet op af en Mand, der kom ind og med dristige Skridt frimodig gik frem til Platformen, afbrød Prædikanten i hans Tale og forlangte, at man skulde opløse Mødet. En to Aars Dreng var forsvundet fra sit Hjem, og man antog, at han var gaaet vild i Skoven, som laa i Nærheden. Drengens Mor havde i et Par Timer søgt efter ham, men uden Resultat. Og nu vilde Manden have Hjælp til en samlet Eftersøgning.

»Vi sluttede straks Mødet,« sagde min Ven, »og gik ud for at søge. Vi ledte Time efter Time uden at finde det mindste Spor af den bortkomne. Det begyndte at skumre, og Modet sank hos de fleste af os. En efter en blev træt, gav op og listede hjem, og tilsidst var der bare nogle faa Stykker tilbage, som fortsatte Eftersøgningen i Skoven. Men de blev ikke for at søge efter Drengen, thi det Haab havde de mistet, men de blev for at hjælpe Moderen hjem, som nu var saa udmattet og træt, at hun var ved at falde sammen. Men denne Mor fortsatte, efter at alle andre var blevet trætte og havde givet op. For hende kunde der ikke være Tale om at gaa hjem, saa længe hendes Dreng var ude.

Det var næsten blevet mørkt, da en Mand uventet stødte paa den lille Fyr, som laa og sov paa en Tue. Han turde ikke raabe det til Moderen, for at hun ikke af Glæde skulde faa et Chok og dø. I Stedet for raabte han:

»Lad os fortsætte lidt endnu. Det kan være, vi finder ham tilsidst.«
Og lidt efter sagde han: »Hvordan var det? Havde Drengen en rød Trøje paa?«

»Ja, ja!« skreg Moderen.

»Ja, jeg synes, jeg kan se noget rødt derhenne paa den Tue. Jeg tror, det er Drengen.«

I samme Øjeblik bøjede han sig ned og løftede den slumrende Bylt op og bar den hen til Moderen, som græd og lo og skjælv af Sindsbevægelse.

Der var en, som holdt ud, da alle de andre blev trætte, og derfor fandt man den bortkomne. Hun var ikke stærkere end de andre, men hun elskede højere end de andre. Tænk om Gud rørte ved os paany og tændte sin hellige Ild i vore Hjerter!

Kommer du ikke i Hu, min Broder, da du første Gang var ude for at vinde Sjæle for Gud? Din Kundskab var ringe og din Erfaring ligesaa, men din Nidkærlighed smeltede Bjerge af Is, og for din enfoldige Tro eksisterede ingen Hindringer.

Og der skete noget den Gang. Det lykkedes for dig, der hvor baade tør Teologi og flydende Veltalenhed var kørt fast. Og det var en forunderlig Følelse, at man kendte sig at være et Redskab i den levende Guds Hænder og at faa Lov til at bøje Knæ ved Siden af en Synder og lede ham frem til Jesu velsignede Kors og mærke, hvorledes Lyset og Freden trængte ind i den søgende Sjæl. Det var en Lod saa herlig, at den kunde gøre selv en Ærkeengel misundelig.

Det var dengang. Men hvorledes er det nu? Hvor

længe er det, siden du sidste Gang vandt en Sjæl for Jesus? Hvor længe er det, siden du ærligt forsøgte der-paa? Hvor længe er det, siden du kendte Kærlighedens hellige Smerte for et andet Menneskes evige Vel?

★

Nogle er blevet saa trætte, at de ikke mere vandrer med os. De er afmægtige sunket sammen ved Vejkanten, og hvis der ikke sker et Under med dem, vil vi forgæves spejde efter dem paa den anden Strand. De er gaaet træt paa Vejen hjem. De kaldes frafaldne, og ingen Menneskers Lod er saa dyster som de fra-faldnes. Jeg skal ikke gennem mine Ord prøve at gøre denne din Vandring endnu mørkere for dig, men jeg vil bare bringe dig en Hilsen fra min Frelser, at der endnu findes Håab for dig.

»Ynglinge trættes og måttes, Ungersvende snubler brat, men de, som bier paa Herren, faar ny Kraft, de faar nye Svingfjer som Ørnen, de løber uden at måttes, vandrer uden at trættes.«

Jesus elsker Syndere — ogsaa dig, saa arm du er!

Han kan knuse den Synds Magt, som har gjort dig til sin Slave. Han kan gøre dig stærk, netop paa det Punkt, hvor du er svag. Thi trods alle mørke Erfaringer er Frelsen en forunderlig Virkelighed!

Ny Kraft til trætte Mennesker

Nogle af mine Venner er syge. En Del har daariigt Hjerte, andre har medtagne Nerver, og nogle lider af Reumatisme i Ryggen og Lemmerne.

Det er Synd for dem — paa mange Maader. De magter ikke at arbejde med samme Glæde som de sunde og friske Mennesker, og undertiden bindes de til Sengen og Hjemmet for længere Tid. Men det er ikke det værste. Det er meget farligere, at deres Verden bliver saa snæver. Hvis ikke Gud faar Lov at hjælpe dem, saa kommer der tilsidst ikke til at blive andet tilbage end Krampe og Plager.

Det er ikke min Hensigt at gaa i Rette med disse mine Venner. For det er ingen let Sag at holde Horisonten vid, naar den stadige Pine paaminder dem om deres Sygdom, og de ikke har den mindste Mulighed til Adspredelse hele det lange Aar. Jeg minder blot om et almindeligt og farligt Faktum.

Og samme Fare lurar paa os paa det aandelige Omraade. Vi kan blive saa optaget af baade vor egen og andres Usselhed, at vi glemmer, at der findes en Gud, som gør Undere. Lunkenheden i vore Menigheder, Sløjheden blandt de Kristne og Verdens Gud-

løshed lægger saa fuldstændigt Beslag paa vort Sind, at vi bliver religiøse Gnavpotter, som ikke har noget andet at tale om, end hvor ond Tiden er.

Og vi kan synke saa fuldstændigt ned i Græmmelse over vor egen elendige Tilstand, at vi gør det umuligt for Gud at frelse os fra al vor Elende. Vi beder om Frelse og Fornyeelse, men vi tror mere paa vor egen Afmagt end paa Guds Almagt. Vi raaber til Gud, men vi vender vort Ansigt mod vor Synd. Vi elsker den ikke, men vi tror paa dens Magt, og vort Sinds Verden er opslugt af Tvivl og Vantro.

Jeg kom til at tænke paa denne Fare, da jeg for en Tid siden blev færdig med den detaillerede Fremstilling af den aandelige Afmagts Virkninger. Det var let at give denne Beskrivelse. Vi kan tale om, hvorledes den aandelige Træthed har lammet vort Bønsliv, affolket vore Bønnemøder og dæmpet Bønnens Lue i vort Lønkammer.

Vi kan beskrive dens skæbnesvangre Indflydelse paa Mennesker, som engang var nidkære Sjælevindere, men som i Dag sidder som stumme Billedstøtter ved vore Møder eller ogsaa fortsætter med at tale, tale som religiøse Snakkemaskiner — uden Kærlighed til Sjælene, uden Nød for Syndere og uden noget Budskab til deres Medmennesker.

Vi kan plukke mange Eksempler frem paa saa-danne, som engang sang: »Synd og Verden evigt Farvel«, men som nu har vendt Gud Ryggen, indfanget af Verden, saa de aldrig naar den Himmel, de engang var paa Vej imod. Det er Pilgrimme, som er gaaet

træt, blodkøbte Sjæle, som er blevet tilbage paa Vejen til Sorg for Gud og til Skam for Kristi Kirke.

Det er triste Billeder, vi ruller op, men vi skal i alle Tilfælde ikke nu fordybe os i Studiet af dette vemodige Kapitel. Vi maa i Stedet for faa en Aaben-baring af den Gud, som kan hjælpe os i vor dybe Nød.

Det var dette, Profeten oplevede, da han skrev sit Budskab til Guds gamle Israel.

»Sig til Judas Steder: Se eders Gud! Se, den Herre Herre kommer med Vælde, Han hersker med sin Arm. Se, Hans Løn er med Ham, Hans Vinding foran Ham. Han vogter sin Hjord som en Hyrde, samler den med Armen, bærer Lammene i Favn og leder de diende Faar.

Hvem maaler Vandet i sin Haand, afmærker med Fingerspand Himlen, maaler Jordens Støv i Skæppe og vejer Bjerge med Bismar eller i Vægtskaal Høje? Hvo leder Herrens Aand, raader og lærer Ham noget? Hos hvem faar Han Raad og Indsigt, hvem lærer Ham Rettens Vej, hvem kan give Ham Kundskab, hvem kundgør Ham Indsigts Vej?»

»Se, som Draabe paa Spand er Folkene, at regne som Fnug paa Vægt, som et Gran vejer fjerne Strande! Libanon giver ej Brændsel, dets Dyr ej Brændoffer nok. Alle Folk er som intet for Ham, for Luft og Tomhed at regne.

Med hvem vil I ligne Gud, hvad stiller I op som Hans Lige?

Et Billede — det støber en Mester, en Guldsmed lægger Guld derpaa, og Sølvkæder støber en anden.

Den, som vil rejse en Afgud, vælger sig Træ, som ej raadner, han søger sig en kyndig Mester til at rejse et Billede, som staar.

Ved I ikke, hører I det ikke, er det ikke forkyndt jer forlængst? Har I da ikke skønnet det, fra Jordens Grundvold blev lagt?

Han troner over Jordens Kreds, som Græshopper er dens Beboere, Han udbreder Himlen som en Dug og spænder den ud som et Teltbo.

Fyrster gør Han til intet, Jordens Dommere til Luft.

Knap er de plantet, knap er de saaet, knap har Stiklingen Rod i Jorden, saa aander Han paa dem, de visner, som Straa fejrer Stormen dem bort.

Hvem vil I ligne Mig med som Min Ligemand? siger den Hellige.

Løft jeres Blik til Himlen og se: Hvem skabte Stjerneerne? Han mønstrer deres Hær efter Tal, kalder hver enkelt ved Navn, saa stor er Hans Kraft og Vælde, at ikke en eneste mangler.

Hvorfor siger du, Jakob, hvi taler du, Isral, saa: »Min Vej er skjult for Herren, min Ret gled min Gud af Hænde.«

Ved du, hørte du ikke, at Herren er en evig Gud, den vide Jord har han skabt? Han trættes ikke og måttes ikke, Hans Indsigt udgrundes ikke. Han giver den trætte Kraft, den svage Fylde af Styrke!« Es. 40, 9—29.

★

Det var Nat omkring Profeten, da dette Budskab 46

kom til ham. Omkring ham aftegnede sig de dunkle Linjer af Judæas olivenklædte Høje mod Nathimlen, og over sig saa han et Skuespil saa pragtfuldt, at ingen Digtters Pen eller Malers Pensel nogensinde kunde foretage mindste Rettelse i dets majestætiske Storlagenhed. Og Ordene kommer udsøgt: »Hvem vejer Bjergene med Bismar eller i Vægtskaal Højene?« — Hvem har skabt alt dette! Det har Han, der har Tal paa Stjernernes Hær og ordner dem efter Tal og kalder hver enkelt ved Navn. — Og Han bliver ikke træt, og Han måttes ikke — men, Han giver den trætte Kraft, den svage Fylde af Styrke!

Sæt to kraftige Streger under Ordet HAN. Glem for en Stund din egen Afmagt og tænk paa dette straalende: HAN GIVER DEN TRÆTTE KRAFT!

Hvem er Han?

Det er Ham, som i Tidernes Morgen med samme Lethed kastede Kloderne ud i Verdensrummet, som en Skoledreng kaster sine Snebolde en mild Vinterdag. Det er Ham, som gav Mælkevejen den gnistrende Brolægning og sendte Karlsvognen ud paa sin endeløse Færd gennem Rummet. Det var Ham, som • spændte Orions Bælte og hængte Jorden op paa et Intet, det er Ham, som bærer alle Ting med sin Krafts Ord.

Han — Skaberen selv — har Tid og Interesse for ét ensomt Menneskekryb i vor store Verden. Han kender den enkeltes Nød, og Han kommer til sine Venner, som snubler paa Vejen mod Himmelen, og som er for trætte til at rejse sig og tage bare eet Skridt til.

Han bøjer sig ned til dem, Han rører ved dem, og Berøringen af Hans almægtige Haand giver dem ny Kraft.

Om denne underfulde Gud læser vi, at »Han trættes ikke og måttes ikke«.

Det er sandt, at da Guds Søn, Jesus, vandrede omkring hernede i et Menneskes Skikkelse, da kunde ogsaa Han blive træt nu og da. Udmattet sank Han ned paa Kanten af Brønden i Samaria, og træt af Dagens mange Byrder faldt Han i Søvn i Fisker-baaden, som gennem Storm og Braadsøer kæmpede sig frem over Genesareth Sø. Og selv om der ikke staar i Bibelen, at Jesus vaklede under Korsets Byrde paa sin sidste Vandring paa Vej til Golgatha, saa er det meget troligt, at den gamle Legende er sand. Byrden var for tung. En anden maatte bære den. Han segnede under sin sidste Færd paa en Jord, som hvilede under Syndens Forbandelse.

Men det var blot Hans Lemmer, som blev trætte. Hans Aand blev aldrig træt. Ved Brønden i Samaria kunde Han trods sin Træthed bringe nyt Liv til en falden Synderinde, og efter at man havde vækket Ham paa Genesarethsøen, kunde Han med Magtbud befale Søens Bølger at lægge sig til Ro. Og de adlød Ham og krøb sammen som piskede Hunde. Han var aande-lig stærk, selv om Hans Lemmer værkede af Træthed. Legemet bøjede sig under Korsets Tyngde, men Hans ædle Aand magtede at bære hele Verdens Synd. Og selv paa Korset magtede Han at tænke baade paa Ven og Fjende — og elske dem.

Hans Venner blev trætte, Han blev det ikke. De svigtede Ham, men Han sveg aldrig dem. Peter fornægtede Ham, Judas forraadte Ham, og alle de andre forlod Ham og flyede. Trods alt elskede Han dem. Og jeg tror, at endogsaa Judas, om han havde bekendt sin Synd og bedt om Barmhjertighed, saa havde selv han faaet Naade.

»Aldrig bliver den kære Herre træt af sit vaklende,
svage Barn, aldrig bliver Han træt af at drage arme
Sjæle af Syndens Garn, altid staar Han med aaben
Favn, sikkert Værn er Hans dyre Navn, trætte Hjerter
faar sikker Hvile i Tilgivelsens trygge Havn!«

Jeg ved ikke, hvori din aandelige Træthed har sin dybeste Rod, kan være, at du ikke selv ved det. Men eet ved jeg, din Frelser kan give dig ny Kraft, bare Han faar Lov til det. Han elsker dig trods din Synd. Pagten er aldrig blevet brudt fra Hans Side, selv om du har brudt den. Din Synd har gjort dig til en Slave, men Jesus vil paany gøre dig til en frigjort Kristen. Du faldt paa Himmelvejen og mistede Haabet om engang at komme hjem, men just ved din Side staar en trofast Frelser for at give dig ny Kraft.

Understreg et Ord til i dette velsignede Løfte: HAN GIVER!

Du ved, hvad det betyder at give og at faa. Det betyder, at en Ting skifter Ejer, uden at Modtageren betaler derfor. Det er een Sag at købe en Ting, det

er en hel anden Sag at faa den gratis. Gud sælger aldrig aandelige Velsignelser, men Han giver dem gratis og med aaben Haand. Og dette er den eneste Vej for en fattig Synder til at faa noget af Gud. Thi vi har intet, der er noget værd, som vi kan give Ham i Stedet for.

Det eneste hos os, der har Værd i Guds Øjne, det er ikke vort eget, men det er Hans. Det er Hans paa Grund af Skabelsen, og det er Hans paa Grund af Genløsningen. Dine Talenter, din Begavelse og din personlige Indflydelse, som Gud har Brug for, er ikke noget, som du selv har skabt. Du har faaet det altsammen fra Gud. Men du har aldrig faaet det med Rettighed til selv at bruge det, som du finder for godt. Du er bare Forvalter, og derfor kommer der ogsaa en Dag, da du skal aflægge Regnskab for din Forvaltning. Vi kan aldrig købe aandelige Velsignelser ved at stille vore Evner og Kræfter til Giverens Raadighed. Det er ene og alene en Naade, at vi faar Lov til at gøre det.

Det eneste, som er vort, er vor Synd. Og Synden er ikke gangbar Mønt i Aandens Verden. Synden kan udestænge Velsignelsen fra mit Liv, men selv ikke det mest radikale Brud med Synden betyder, at jeg bliver værdig til at modtage den nye Kraft. Den maa jeg faa af Naade — af idel og uforskyldt Naade.

Det glemmer vi undertiden. Jeg husker, hvorledes en gammel Kristen, som efter bedste Evne frygtede Herren i mange Aar, begyndte saa smaat at knurre mod Gud, da andre og yngre Kristne fik, hvad han selv

forgæves havde bedt om i mange Aar. »Jeg begriber ikke dette her«, sagde han, »her har man troet paa Gud i lange Tider og i aarevis bedt Ham om en Daab i den Helligaand og ikke oplevet den. Og saa kommer disse nyomvendte Unge og faar Oplevelser kun nogle faa Dage efter deres Omvendelse. Kan dette være ægte?« i Jo, vist kan det være ægte. Thi Gud handler ikke med os efter vor Rang og Værdighed, Alder eller Fortjeneste, men Han handler af Naade.

Stundom hører vi afmægtige, men længselsfulde Sjæle sige: »Jeg tør ikke bede Gud om, at Han skal fylde mig med sin Helligaand, for jeg er ikke værdig.«

Nej, det er du ikke. Og kan du for Resten sige mig, hvordan man bærer sig ad for at blive værdig til en Naadegave? Jeg kan det ikke. Og tror du, at du nogensinde naar saa langt i dette Liv, at du kan træde frem for Gud og sige: »Nu er det paa Tide, at jeg faar den Helligaands Fylde, for nu er jeg værdig dertil!«

Nej, saa langt kommer du aldrig. Og kom du saa vidt, saa vilde du alligevel ikke opnaa noget paa den Maade. Gud giver ikke sine Gaver til de værdige, men til uværdige Mennesker.

»Ja, men mit Hjerte maa først blive rensset, inden jeg kan bede Gud fylde mig med Helligaanden. Jeg maa blive en bedre Kristen først.«

Kan du da selv rense dit Hjerte? Kan du selv omskabe din indre Verden? Er ikke ogsaa dette et Værk af Guds Naade? Ja, selv Længselen, som bor i

dit Væsen — den aandelige Fattigdom og Tomheden
— er et Værk af Naadens Gud.

Jeg havde ikke et rent Hjerte at give Gud den Dag, Han døbte mig i den Helligaand. Jeg havde bare et inderligt Begær efter at modtage en Kraft, der kunde overvinde mit Hjertes Ondskab. Og det fik jeg den Stund, da Gud mødte mig. Han rensede mit Hjerte og fyldte det med sin hellige Aand paa samme Tid. Den nye Kraft drev Sjælens Mørke ud og Synden

— nøjagtig som den opgaaende Sol forjager Nattens Skygger, og som Vaarens milde Vinde fordriver Vinterens Kulde. Det var Gudslivet, som baade rensede Helligdommen og fyldte den med Herrens Herlighed.

Det er saa forunderligt enkelt dette — saa enkelt og virkeligt. Og helt sikkert er det, at Gud er mere villig til at dommere hele vor Tilværelse, end vi er til at komme ind under Aandens Kontrol. Det er naturligt, at det er saa. Det er naturligt, fordi Gud er Kærlighed. En jordisk Fader er mindst lige saa interesseret i at se sit Barn strutte af Sundhed, som Barnet selv er det. Gud bliver ikke forherliget gennem vore Nederlag, og vi kan ikke fremme Hans Hensigt gennem vor Afmagt.

Det var ikke en Skare ufuldkomne Mennesker, som biede i Løftesalen i Jerusalem i Forventning om Opfyldelsen af Faderens Forjættelse, men det var Mennesker med samme Natur som du og jeg. »Thi for jer gælder Forjættelsen og for jeres Børn, og for alle dem, som er langt borte, saa mange, som Herren vor Gud vil tilkalde.«

Krav og Kraft

Jeg hørte engang en Flok Sangere synge det gamle kendte Kor:

»Der er Kraft, Kraft, herlig Kraft til Sejr i det dyrebare Blod.«

De sang inspirerende, men de lagde ikke Vægt paa tydelig Udtale, og derfor kom »Kraft« til at faa en altfor iørefaldende Lighed med »Krav«. Men det var særdeles betegnende, for det ligger saa snublende nær at tænke mere paa Krav end paa Kraft, naar man er aandelig træt — i det mindste, naar man ærligt vil høre Gud til.

Det er sandt, at Gud kræver. Han kræver endogsaa uhørt meget, Han kræver alt. Men bag hvert guddommeligt Krav ligger et endnu større Løfte om guddommelig Kraft.

Han fordrer, at vi skal elske Ham over alle Ting — ubrydeligt, udelt og tro — elske Ham, saa vi selv er klar over det, og saa alle vore Omgivelser kan mærke det. Og ve os, om vi ikke elsker Gud over alle Ting. Da staar vi som Overtrædere af Hans første og største Bud.

Men bag dette Krav, som for det naturlige Menneske er absolut umuligt, urimeligt og unaturligt, ruller et helt Ocean af guddommeligt Kærlighed, som bare venter paa at gennembryde Dæmningen mellem os og Gud og fylde vore Hjerter med Guds Væsen. Naar det sker, bliver det umulige muligt. Vi kan ikke placere baade Gud og os selv paa den mest fremtrædende Plads i vort Liv.

Gud kræver Renhed — Renhed i Tanke, Ord og Følelse, Handling og Fantasi, og Han har klart og afgjort sagt, at kun de rene af Hjertet skal se Gud. »Uden Hellighed skal ingen se Herren!« Men bag dette umulige Krav flyder en Kilde med guddommeligt Blod, Jesu Blod, som end i Dag formaar at rense os fra al Synd.

Jesus bød sine første Disciple at gaa ud i al Verden og gøre alle Folkeslag til Hans Disciple, men Han gav dem samtidigt Løftet om en alvis og almægtig Hjælper, som skulde staa dem bi i dette vældige Foretagende. Og da skete det, som ellers aldrig vilde kunne ske.

Han befaler os at besejre Syndens Magt og leve et himmelsk Liv i en Verden, som knuges i Djævelens Favntag. Han byder et jordbundet Menneskevæsen at overvinde den aandelige Tyngdelov og »bevare sig selv uplettet af Verden«. Men Han gør endnu mere, Han giver nye Vinger, og Han giver ny Luft under de nye Vinger.

»Du skal ikke se det og ikke røre det og ikke have Lyst dertil!« Saaledes lyder den Helliges strenge Ordre

til Væsener, som i deres inderste Sjæl er besmittet af Synd. Man kunde ligesaa godt forbyde den hungrige at føle Sult og den tørstige at blive tørstig. Ondskaben sidder os i Blodet, og den kendes lige saa virkeligt og ligesaa krævende, som Hunger og Tørst fornemmes af et sundt Menneske.

Men — Ære være Gud — der findes en Lov, som hedder Livets Aands Lov. Den Lov har Liv i sig, og den formaar at trænge ind i Sjæl og Sind, ligesaa virkeligt som Synden og Ondskaben kan trænge derind. Den er større og stærkere end den mest dæmoniske Syndemagt, og den kan gøre dig og mig til Sejer-vinder over vor Synd.

Der er en vældig Forskel paa Krav og Kraft. Begge to kommer fra Gud, og de hører begge med til vor Frelse. En budløs Religion er intet andet end Sværmeri og Fantasi og Løgn. Den kommer ikke fra Gud, og den leder ikke en Sjæl til Himmelen. »I er mine Venner, dersom I gør, hvad Jeg har befalet jer!« Ikke andet! Ve os, om vi tramper Guds Vilje og Guds Bud under Fod.

Men ve os ogsaa, hvis vi paa Grund af hjemmenvævet Retfærdighed søger at naa det Maal, som den syvfold Hellige har sat for os. Da havner vi under Lovens evige Forbandelse. Vi bliver ulykkelige Trælle, som aldrig vil faa en glad Dag i vor Guds frygt.

Kraft og Krav hører sammen i Naadens Husholdning, og derfor lod Herrens Aand Paulus skrive saa-ledes: »Livets Aands Lov har i Kristus Jesus gjort mig fri fra Syndens og Dødens Lov! —« Og derfor skal

Lovens Kraft fuldbyrdes i os, som ikke vandrer efter Kødets, men efter Aanden!

Livets Aands Lov. Hvad betyder det? Hvorfor kunde han ikke ligesaa godt nøjes med at sige: »Livets Aand«?

Jo, det betyder Guds Krav plus Guds Kraft. Det betyder, at du og jeg under den Helligaands Paavirk-ning kobles ind paa det rigtige Spor, og da kommer vi direkte ind under den guddommelige Kraftledelse. Vi kommer i Kontakt med Himmelen. Thi det er sandt, hvad Ordet siger, at Gud giver sin Aand til dem, som er Ham lydige.

Min Ven, prøv ikke paa at rive de Ting fra hinanden, som hører sammen. Forsøg ikke at være en budløs Kristen, for saa kører du i Grøften. Du faar Gud imod dig, og det er farligere end alt andet. Men forsøg heller ikke at være en Kristen i din egen Kraft, thi da vil det fuldstændig mislykkes for dig. Byrden er for tung, Vejen for lang og Stigningen for stejl — og du selv altfor lille og svag.

Gud vidste alt dette, længe inden du gik ind under det kristne Krav, og derfor stillede Han uanede Resurser til din Disposition. Han lod sin enbaarne Søn vinde en afgørende Sejr over hele Helvedes Hærstyrke, og Han sendte sin hellige Aand for at gøre denne Sejr til en praktisk Erfaring i dit Liv. Frelsen er ikke en unaturlig Proces, men den er en overnaturlig Kontakt med en overnaturlig Gud.

Det er altsaa slet ikke Spørgsmaalet om et nyt Forsøg og en ny Kraftanstrengelse fra din Side. Det er

ikke et Spørgsmaal om en ny Mobilisering af din splittede Vilje eller en Frigørelse af dine egne iboende Reserver, men det er noget meget, meget mere. Det er ikke blot en psykisk Proces, du trænger til — en Sjælskrise, som paa en eller anden underlig Maade skal skabe en ny Karakter af de Vragrester, som ligger spredt derinde, men der er Tale om et helt og holdent nyt Tilskud af guddommelig Kraft.

Det var ikke en Chokbehandling, Peter og hans Venner i Ovensalen var ude for, da Pinsedagens Ildtunger fordelte sig og satte sig paa hver enkelt af dem. Men de blev alle fyldt med den Helligaand. Det var noget nyt fra Gud selv, som den Dag tog Bolig i deres indre Væsen. Og det var dette nye og overnaturlige fra Gud, som mere end noget andet gjorde dem skikkede til at være Kristi Sendebud. Uden denne Kraft havde de kunnet prædike Kristi Lære og grundlægge en ny Religion, men de var aldrig blevet den levende Guds Medarbejdere.

»Vor Gud er en fortærende Ild!« Og »Han gør sine Tjenere til Ildsluer!« ... »Gud er Aand, og de, som tilbeder Ham, maa tilbede Ham i Aand og Sandhed« ... »Men naar den Helligaand kommer over jer, saa skal I faa Kraft, og saa skal I blive mine Vidner!«

★

Jesus vidste, hvad Han gjorde, da Han bød sine Venner, at de ikke maatte forlade Jerusalem, men blive i Staden, indtil de var iført Kraften fra det høje. Begavelse, Kundskaber og en Del Erfaringer havde de. De havde faaet en mesterlig Undervisning under

Vandringen med Jesus. Men de manglede noget. De manglede Sejrskraft i deres eget Liv, og de manglede den Ild, som gjorde det muligt for dem at tænde Ild i andre. Menneskemagt og Menneskevisdom kunde ikke strække til til at knuse Syndens Herredømme, hverken i deres eget Liv eller i andres. Det ser vi tydeligt! Den store Forvandling i deres eget Liv kom ikke gennem Jesu ydre Indflydelse, men den kom gennem Hans Aands Iboen. Pinsedagen blev det store Vendepunkt i deres Liv.

Hvis det var det store Behov for Jesu Venner for nitten Hundrede Aar siden, saa er Behovet for den samme Kraft ikke mindre i Dag. Thi der findes i hele Universet intet, som kan erstatte den Helligaand i et Menneskes Liv. Og der findes intet, der kan erstatte Aandens Kraft i Kristi Kirke. Vi har forsøgt med Surrogat, mange Slags Surrogater. Vi har forsøgt med Veltalenhed og personlig Magnetisme. Vi har sat vort Haab til nye Metoder og bedre Organisationer og ment, at de skulde gøre Underværker. Vi har forsøgt med Filosofi og Psykologi. Og vi har ogsaa forsøgt at hjælpe paa Stemningen gennem en formfuldendt Ritualisme. Men intet af dette hjælper. Og Gud ske Lov for det! Det eneste, som skal hjælpe, er en ny Aabenbarelse af Guds Kraft, en ny Udgydelse af den Helligaand!

Vil du være med til at bede om dette? Og vil du selv stille dig til Guds Raadighed og baade tage imod og give ud, hvad Han finder for godt at skænke til dig?

Den Helligaands Kraft er ikke materiel, den er ikke fysisk og ikke psykisk, men den er rent aandelig. Og netop derfor vender den sig i første Omgang til den aandelige Del af Menneskets trefoldige Væsen. Den trænger ind i vort aandelige Liv og skaber en mægtig Forbindelse mellem vort Væsens Inderste og den levende Gud.

Det er forunderligt at opleve dette — at opleve, hvorledes de aandelige Kanaler renses — hvorledes de guddommelige Ting faar en helt og holdent ny Virkelighed — at kende den Helligaands klare Vidnesbyrd og høre, hvorledes det synger og spiller til Herrens Ære i vore Hjerter. Man behøver ikke at tvivle paa den himmelske Verdens Virkelighed efter denne Oplevelse. Thi da har man smagt den!

Den nye Kraft møder vort aandelige Menneske, men den standser ikke der. Den trænger ind i Sindets Verden og lægger Beslag baade paa vore Tanker og Følelser. Den overtager Kontrollen over vort Sjælsliv, skaber en ny Harmoni og giver en overnaturlig og herlig Glæde. Den frigør, og den bruger de Gaver, som i Forvejen ligger der som en død Kapital. Og den fører os ind i den Plan, som Skaberen har med vort Liv. Den leder os ind i det rette Spor, og den hjælper os til at bestige Højder, som vi aldrig før har kunnet betræde.

Men vi maa tage endnu et Skridt og sige: Den Helligaands Kraft har en underfuld og velgørende Indvirkning ogsaa paa et Menneskes Fysik. En stor Del af Jesu Virksomhed gik ud paa at helbrede syge Men-

neskelegemer. Og i den apostolske Tid synes Helbredelsens Naadegave at have haft en stor Plads i Menigheden. Men vi behøver ikke at gaa saa langt tilbage for at finde Bevis for, at Livets Gud helbreder de syge. Vi har selv set det mange Gange. Og jeg tror, at jeg maa have Lov til at slutte dette Kapitel med et personligt Vidnesbyrd, som jeg haaber skal blive en eller anden til Hjælp.

Jeg havde for en Del Aar siden, paa Grund af overvældende Arbejde, faaet en psykisk Depression, som udtærede mit aandelige Liv og mærkede mig legemligt med Træthed og Udmattelse. Jeg tog en grundig Hvile om Sommeren og skulde saa om Efteraaret rejse til Amerika. Men jeg følte mig slet ikke udrustet for den Rejse. Mine Lemmer værkede af Træthed, og jeg frygtede alvorligt for, at jeg blev nødsaget til at afbryde min Virksomhed for et længere Tidsrum.

Mens jeg gik og funderede over, om det ikke var klogest at telegrafere Afbud til Amerika, rejste jeg til København for at indfri et gammelt Løfte om at holde nogle Dages Møder der. Søndag Formiddag prædikede jeg om Menneskelivets Lidelser og sagde blandt andet: »Det er maaske Guds Mening, at du skal være syg og svag hele dit Liv, og da maa du bare bede Ham om Naade til at bære din Lidelse!«

Men netop som jeg havde udtalt Ordene, kom jeg til at tænke paa, at jeg havde ikke Støtte i Skriften for denne Opfattelse. Jeg tænkte paa at kalde den tilbage og aabent bekende min Fejltagelse, men saa fløj en ny Tanke gennem min Hjerne: »Du gør det maaske

blot værre, hvis du begynder at rette paa det midt i din Prædiken. Og saa forstaar de heller ikke dit svenske Sprog saa godt, — maaske lagde de slet ikke Mærke til, hvad du sagde.«

Alt dette for gennem min Hjerne i Løbet af et eller to Sekunder. Jeg fortsatte min Prædiken og havde ganske sikkert snart glemt hele Episoden, hvis jeg ikke den næste Dags Morgen havde faaet et Brev. Det gjaldt min Prædiken. Det var et meget venligt Brev og ikke anonymt. Der stod omtrent følgende: »Jeg hørte Dem prædike i Gaar Formiddags, og jeg fik meget for min Sjæl. Men De fremsatte en Paa-stand, som jeg gerne vil gøre Dem opmærksom paa. De sagde: »Det er maaske Guds Vilje, at du skal være syg og svag hele dit Liv« ..., men se, det staar ikke i Guds Ord« ----- .

Man havde altsaa i alle Tilfælde forstaaet, hvad jeg sagde.

Og saa fortsatte den mig ubekendte Brevskriver: »Mange beder om øjeblikkelig Helbredelse og faar den, medens der er andre, som ikke faar, hvad de beder om. Og nogle berøres af Gud og modtager legemlig Helbredelse, men mister snart efter Velsignelsen, fordi de ikke har lært Vejen til den daglige Fornyelse ogsaa for Legemet. Ganske paa samme Maade som vi maa tage imod aandelig Fornyelse hver Dag, saa-ledes skal vi ogsaa i Tro gaa frem for Gud og anraabe Ham om ny Kraft for vore Legemer.«

Jeg læste Brevet og kastede det derefter i Papirkurven — skammelig nok — og var stadig meget

svag. Men efter en Uges Forløb vendte Brevets Indhold tilbage til mig med nyt Liv. Det kom Ord for Ord, og jeg tænkte: »Det skader da i det mindste ikke at prøve.« Jeg begyndte med hver Morgen i min private Andagt at lægge mit Støvhylster frem for Gud og i ydmyg Tro anraabe om ny Kraft til Dagens mange og krævende Opgaver. Det virkede aldeles forunderligt. Hele mit Væsen blev baaret af en ny Kraft. Jeg rejste til Amerika og overkom næsten det rent utrolige.

Men siden begik jeg den store Dumhed helt og holdent at ignorere Naturens Love. Jeg havde ingen Hviledag saa lang som Maaneden var. Jeg forsøgte at faa Gud til at bryde sine egne Forordninger. Men det gik ikke. Og det var det bedste saaledes. Aandens Kraft er overnaturlig, men den er ikke unaturlig.

At bie paa Herren

Hvis vi kunde opstille et Skema, hvorefter enhver Kristen i enhver Situation kunde kaste sin Afmagt fra sig og øjeblikkelig træde ind i et Liv i fuldkommen Frihed og hellig Harmoni, saa vilde et saadant Skema faa strygende Afsætning. For mange Mennesker vantrives uhyggeligt i deres Afmagt. Vi længes efter det Liv i Overflod af guddommelig Kraft, som Bibelen saa tydeligt taler om, og som nogle af vore Venner virkelig ogsaa ejer.

Men hvert Forsøg paa at besvare dette Problem paa skematisk Maade er dømt til at mislykkes. Livet følger sine egne Love, og at udstikke Vejen paa Forhaand for den aandelige Udvikling er umuligt. Hver Sjæl har sin egen Vej at gaa. Gud møder ikke to Mennesker paa samme Maade, og vore aandelige Erfaringer i Dag løber sjældent i Gaarsdagens Spor.

Og alligevel findes der Love, strenge Love i Aan-dens Verden. Selv om vi ikke kan opstille noget Skema for den aandelige Udvikling og paa Forhaand sige, hvad der skal ske i Morgen, saa kan vi dog pege paa bestemte Betingelser for Modtagelsen af Kraften fra det høje. Ifølge Profeten Esaias er Betingelsen den, at

vi skal bie paa Herren. »Thi de, som bier efter Herren, skal faa ny Kraft.«

Der er altsaa noget, som du og jeg maa gøre for at komme ind i Kraftfællesskab med Gud. Han handler ikke med os paa samme Maade som en Mekaniker handler med sin Maskine. Maskinen kan ikke selv tale med om Tingene. Den staar helt og holdent under en andens Vilje og er selv absolut viljeløs.

Gud gør os aldrig til Maskiner, men Han handler med os, ganske som man handler med levende, tænkende og selvstændige Individuer. Han tager et forunderligt Hensyn til vor frie Vilje og samarbejder meget intimt med os. Han tilbyder os sin Kraft, og Han viser os Vejen, vi skal gaa for at faa den; men Han tvinger aldrig sine vældige Kraftforraad ind paa os. Vil vi gaa i vor egen Styrke, saa har vi Frihed til det, men saa maa vi tage Ansvaret og Følgerne.

At bie paa Herren er et Vilkaar, som selv trætte Mennesker kan magte. Det tager ikke paa Kræfterne at vente, selv om det stundom tager paa Taalmodig-heden. Guds Ur og vort Ur gaar ikke altid lige ens, og somme Tider bliver vi saa hurtigt færdige, at Gud ikke kan følge med. Vi synes, vi er rede til at modtage den vældige Oplevelse — rede til den underfulde Opgave og store Begivenhed — og kan ikke forstaa, hvorfor alle Døre synes at være stængte. Gud ser, at vi mest af alt behøver at lære Stilhedens hellige Lektie.

Den Lektie er svær at nemme. Det gaar meget lettere at løbe foran Gud end at vente i hellig Over-

givelse paa Hans Tid, Hans Maade og Hans Kraft. Betænk, hvor mange Gange religiøse Brushoveder har fordærvet Guds bedste Værk ved i følelsesfuld Begejstring at løbe uden om Gud. Jeg har selv gjort det mere end een Gang. En ny Sandhed blev levende for os, vi opdagede et nyt Omraade i Aandens Verden, og med det samme ventede vi, at hver Kristen øjeblikkelig skulde gaa ind for samme Syn og samme Sandhed. Vi blev meget forbavset, naar vore kristne Brødre ikke forstod os, og vi glemte fuldstændig, at Gud havde maattet vente forfærdelig længe paa os. Vi mistede Taalmodigheden over for de andre.

Moses troede engang, at han var kaldet af Gud til at fri Israel ud af Ægypten. Han greb en Knippel og slog en Ægypter ihjel — og blev meget skuffet og krænket den næste Dag, fordi hans Brødre ikke var villig til at hylde ham som Folkeleder.

Det er sandt, at Gud havde udvalgt ham til at forløse Israel — men ikke til den Tid og ikke paa den Maade, som Moses selv havde ment. I fyre og tyve Aar maatte han, den vordende Frihedskæmper, gaa som en from Hyrde i et øde Land og stave paa denne ene Lektie: Stilhed og Fortrøstning. Han maatte endda vente, indtil han fik lært at kende sin egen absolutte Intethed og havde mistet al kødelig Selvtillid. Da var Guds Time inde. Da fik han det store Hverv, og da fik han ogsaa den levende Guds Udrustning til denne Gerning.

Det maa have kostet uhyre meget for en Kraftnatur som Moses at gaa der i sine bedste Aar og strejfe

omkring som en ufarlig Hyrde, naar en Revolutionærs Blod kogte i hans Aarer, og han vidste, at hans lidende Folk mest af alt trængte til en national Leder.

Der var faa Ting, Simon Peter havde saa svært ved at lære som Stilhed for Gud. Han var altid parat til at handle. Paa Mesterens mindste Vink hoppede han udenbords og hastede sin Herre imøde, mens alle de andre Disciple blev tilbage i Baaden. Og uden at tænke sig om greb han Sværdet, da Jesus var i Fare, og huggede Øret af sin Fjende. Alt dette og meget andet passede fuldstændig harmonisk til hans sydende Temperament. Men inden Kraften og Pinsen kom, maatte han lære en helt anden og ny Lektie: stille Bien paa Gud.

Der er faa Ting, som vor Tids forjagede Mennesker har saa svært ved at praktisere som netop dette. Det gaar uendelig meget lettere at samle vort menneskelige Kraftforraad, haste afsted og gøre sit bedste, uden at være udrustet af Gud. Vi lægger Planer og organiserer og faar et vældigt Maskineri i Stand, som ejer det hele — med Undtagelse af den Helligaands Kraft. Vi har ikke Tid til at bie paa Herren. Og Følgen blive*, at vi slider med sløvt Værktøj og bekriger Aandeverdenen med menneskelige Vaaben. Satan ler ad vore Anstrengelser, Gud tvinges til at holde sin Kraft tilbage, og vi selv falder før Tiden.

»Lad os i nogle Uger stænge Kirkedørene og i Stedet for søge Stilhed for Gud og finde os selv«, sagde en amerikansk Prædikant og Professor for nogle Maa-neder siden. »Der sker ingenting ved vort Arbejde«.

Det var en radikal Udtalelse, og mange af os blev næsten chokeret af hans Radikalisme. Men er det netop ikke dette, vi behøver at faa lært i vore Dage: Stilhed for Gud, Stilhed for hver ny Dag og hver ny Opgave, Stilhed, saa vi kan finde os selv og finde Gud, Stilhed, saa vor alvise Fader kan faa Anledning til at tale til os og lede os frem til de evige Kilder. Gud kalder os ikke alene til hellig Aktivitet, men Han kalder os ogsaa til hellig Bien paa Kraften fra det høje.

Der fortælles om Kvækernes Apostel, George Fox, at han engang sad stille og tavs i tre Timer i en Høstak, mens flere Tusinde Personer var samlet rundt om Høstakken for at høre ham prædike. Men han biede paa Herren og sagde ikke eet Ord, før han fornå »den indre Røst«. Da talte han og frembar et Budskab fra et Hjerte, som Gud havde berørt. »Han modtog levende Ord for at give dem til Folket«, staar der om Moses, Gudsmanden. Hvor fik han det Ord? Det var enten i Aabenbaringsteltet eller ogsaa uden for Lejren.

Det er en Skam, at vi har saa langt til den nærmeste Ørken. For det var i Ørkenens storslaaede Stilhed, at Gud fostrede mange af sine bedste Tjenere. Og Nutidsmennesker med deres trætte, tyndslidte Nerver og forjagede Sind kunde godt nu og da trænge til en Ørkenkur for at finde baade sin Gud og sig selv.

★

Medens jeg en dejlig varm Foraarsdag gik og ventede paa en af mine Venner udenfor en Kirke i Kali-fornien, talte Gud til mit Hjerte om denne Sandhed, som jeg netop nu er ved at forme i Ord. Vi skulde mødes, min Kammerat og jeg paa Slaget elleve den paagældende Dag. Jeg var der til Tiden, men af en uforudset Aarsag blev min Kollega forsinket i 20 Minutter.

I Nærheden af Kirken laa en herlig Park med løvrige Eukalyptustræer. Solen skinnede hedt, og Parken lokkede med sin Svalhed og Skygge. Men jeg kunde ikke gaa derhen, for det var ikke der, jeg skulde træffe min Kammerat. En ung Mand inde i Kirken var ved at spille Melodien til en Sang, som jeg havde sunget Aftenen før. Jeg hørte Musikken og bemærkede, at han spillede forkert, og jeg vilde saa inderlig gerne gaa ind for at hjælpe ham. Men heller ikke det kunde jeg, for det var *uden* for Kirken, vi skulde mødes.

Uden at tænke paa det tvang mit ventende Sind mig til at spejde i den Retning, hvorfra jeg ventede, at min Ven skulde komme, og Gang paa Gang syntes jeg i en eller anden Vandrer at kunne genkende min Broder.

Hvis jeg bier paa Herren, saa tvinges jeg af min indre Længsel til at gaa til det Sted, hvor Han har bestemt, at Han vil møde mig. Jeg tvinges til at opgive mig selv og mit eget og til Lydighed, thi jeg ved, at jeg ikke kan blive iført Kraften fra det høje paa min selvvalgte Vej. Det er vel sandt, at Gud gaar efter mig paa den Vej og søger mig, men Han aabner

aldrig Himmelen over mit Liv, saa længe jeg fremturer i Ulydighed. Hvis Gud gjorde det, saa vilde Han derigennem staa mig bi i min Kamp mod Ham, og det gør Han aldrig.

Bier jeg paa Herren, saa er mit Sind rettet mod Ham. Mine Øjne skuer mod det høje, og mit Hjerte beder. Og hver Sag, som truer med at optage mit Sind og drage det bort fra denne Indstilling, skaber en indre Lidelse. Selv tilladelige Ting bliver til Synd, naar de tager Plads mellem Gud og mig. Ja, endogsaa Arbejdet for Gud kan blive Synd, hvis det sluger min Kraft saa helt, at jeg ikke faar Tid til at lade Gud arbejde med mig.

Maaske et personligt Vidnesbyrd kan hjælpe til at klargøre, hvad jeg mener.

Jeg stod engang lige midt i en religiøs Vækkelse. Det var i en By i Norge. Gud havde som Svar paa mange Bønner rørt ved en hel Mængde Mennesker baade i Byen og Omegnen. Vi havde flere Folk til Møderne, end vi kunde tage Vare paa, og vi saa Syndere bøje sig for Gud hver Aften. En Bølge af Fornysele skyllede henover de kristne; og fortabte Sjæle fandt Vej til Gud. Men i mit Indre var jeg meget misfornøjet. Jeg følte, at jeg manglede den Tone, som Menneskene mest af alt trængte til netop der. Jeg bad Gud om Hjælp og forsøgte Gang paa Gang at drage det frigørende Budskab frem, men det mislykkedes. Jeg var kørt fast i et dybt Hjulspor, som det ikke var mig muligt at komme op af. Da viste Gud mig den Naade, at jeg fik Lov at afbryde Mø-

derne i nogle Dage og drage til Fjælds — tusinde Meter over Havet — deroppe var jeg fuldstændig alene. Og da jeg to, tre Dage senere atter kom ned til Mennesker og Møder, havde jeg fundet den Tone, som jeg før havde søgt forgæves.

★

At bie paa Herren betyder naturligvis ikke, at vi maa vente til et eller andet forandres fra Guds Side. Han er uforanderlig, fuldstændig. Og Han har, ved at give sin enbaarne Søn til vor Forsoner og sin Helligaand til vor Vejleder, tydeligt og klart vist os, at Han vil vort Vel.

Vi behøver ikke at vente paa samme Maade, som Disciplene ventede i de ti Dage før Pinse. De skulde vente paa en ny Naadeshusholdning, og det skal vi ikke. Men vi maa gennem Stilhed give Gud Tid til at tale til os. Han maa aabenbare for os de skjulte Hindringer for Hans Aands Værk i vort Indre, og Han maa gøre os modne for den nye Oplevelse og den nye Opgave.

Det er sandt, hvad mange forkynder, at vi ved Troen maa tage imod enhver Gave fra Gud, ogsaa en Fylde af Guds Helligaand. Men det er ogsaa sandt, at »ingen kan tage, uden at det bliver givet ham fra Himmelen.«

Troen paa Gud betyder ikke, at jeg kan kommandere den Almægtige. Jeg kan ikke bestemme, at jeg i Dag skal have den Gave og i Morgen den Oplevelse. Jeg kan blot i ydmyg Overgivelse blive stille

for Ham og sige: »Gud, her er jeg. Jeg kan ingenting, jeg formaar ingenting, men af hele mit Hjerte vil jeg give mig hen til Dig. Og jeg stoler paa, at Du — i Din Time og paa Din egen Maade og efter Din egen Plan — vil give mig, hvad Du ser, at jeg mest at alt trænger til.«

Og Han skal gøre det. For det er ikke blot dig, der venter paa Gud, men Gud venter ogsaa paa dig. Der staar i Guds Ord:

»Derfor venter Herren, indtil Han kan vise Sig naadig mod jer, Han troner i det høje, indtil Han kan forbarme sig over jer.«

»Sagde Jeg dig ikke, at dersom du tror, skal du se Guds Herlighed.«

Paa nye Vinger

Det er et talende Billede, Profeten bruger, naar han beskriver de helliges Oplevelse af den aandelige Fornyelse. Han siger: »De faar nye Vinger som Ørnen.«

Der findes Fældetider i Ørnens Liv, hvor de gamle Fjer falder af en efter en, og Ørnen bliver forfærdelig afribbet og fæl. For det er ikke bare Vingerne, som fornyes, men Ørnen selv gennemgaar en Fornyles-krise.

Men da handler den meget klogere, end vi Mennesker ofte gør. Vi samler vor dalende Energi og fægter forfærdeligt for at beholde den indre Spændstighed og presser os til at holde samme Tempo som før. Men det gør Ørnen aldrig. Den tager ikke ud paa Langtur og giver sig ikke i Kast med overmægtige Fjender eller forsøger paa at præstere noget i det hele taget. Den trækker sig bare tilbage til et afsides Sted i Fj ældet, og der venter den stille paa, hvad der skal ske.

Den bliver tyndere og mere fæl og mere afribbet for hver Dag, der gaar, og for hver Gang den ryster sig, taber den nogle af de gamle Fjer. Men den er ikke nervøs, for den har lært at agte paa Skaberens Love, og den har god Tid. Det har for Resten baade

Gud og Naturen, god Tid, det er kun os Mennesker, der har saa forrygende travlt, saa vi ikke har Tid til at leve.

Ørnen ved, at for hver gammel og slidt Fjer den mister, kommer der en ny i Stedet for. De kommer, selv om Ørnen ikke kan se det.

Og en skønne Dag er de nye Vinger færdige. Med majestætisk Gang gaar Ørnen frem til Kanten af Fjældkløften og skuer ned. En Afgrund gaber imod den. Den ryster sig for sidste Gang, spænder Vingerne, sætter fra og kaster sig ud over Dybet. Og næste Sekund bæres den af de nye Vinger højere og højere mod den Himmel, som klar og blaa hvælver sig over den.

»De, som bier efter Herren, faar nye Vinger som Ørnen«. I den norske Bibel staar der, at »de opfarer med Vinger som Ørnene«. Vi »faar« de nye Vinger (efter vor Bibeloversættelse), og efter norsk Oversættelse »bruger« vi dem.

Der findes »Fældetider« i en Kristens Erfaring. Du kan ogsaa kalde dem Fornylesetider, hvis du vil. Men nu tænker jeg slet ikke her paa den daglige Fornyelse, som en Kristen baade kan og bør opleve i sit Gudsforhold, men jeg tænker paa de revolutionerende Kriser, som kristne Bekendere til alle Tider har maat-tet igennem.

Vi ved udmærket godt, at nogle Mennesker slet ikke tror paa Kriser i den religiøse Erfaring, i det mindste ikke efter, at de er blevet omvendt. Fra da

af skal Udviklingen gaa saa jævnt, at man aldrig gennemrystes af Angst og aldrig bliver ude af sig selv af Henrykkelse. Man tror paa en stille Vækst, hvor Livet selv uden Bulder og Brag lidt efter lidt forvandler Mennesket til en sand kristen Personlighed.

Og jeg føler ingen som helst Lyst til at diskutere den Sag. Det er for Resten forrykt at diskutere Livet. Det er højt hævet over det Plan. Hvis du uden indre Kriser er vundet frem til fuldt Fællesskab med Gud og er blevet gennemtrængt af Hans Helligaand og er blevet et brugbart Redskab i Hans Tjeneste, hvem er da jeg, at jeg skulde ville diskutere det evige Livs overnaturlige Realitet i din Erfaring? Gud velsigne dig. Og Gud give dig Lykke til at blive endnu mere brugbar i din Mesters Tjeneste.

Men hvis ikke Guds hellige Ild brænder i dit Hjerte, da trænger du til at opleve en radikal Krise for at faa Luen tændt. Thi den moderne, tamme og blodfattige, ordløse og livløse Religion, som vi kalder Kristendom, har intet at skaffe med Urkristendommens dynamiske Aand. Den er bare en daarlig Efterabning.

Men du maa være forberedt paa, at det kommer til at gøre ondt, naar Gud griber dig. Thi den virkelig revolutionerende, aandelige Fornyelse er ingen Leg. Den er ikke særlig tiltalende for Folk, som holder af religiøs Sommerferie.

»Jeg har haft en forfærdelig Tid de to sidste Uger,« sagde en af mine Kolleger til mig en Dag. »Gud har rettet sit Lys mod min femtenaarige Kristendom og

min næsten lige saa lange Tid som Prædikant. Og der var saa meget, som aabenbares, da Sandhedens Lys faldt over mit Liv, som jeg ikke havde mindste Anelse om før. Jeg vidste virkelig ikke, at der fandtes saa meget Skrammel inde i mig, at jeg var saa ækel indvendig, og at jeg var saa langt fra Guds Vilje med mig.

Der er saa meget, som er brændt op i mit Liv og mit Arbejde, for der var altfor meget af »Jeget« og »Selvet« i min Gerning, selv naar jeg troede, at jeg arbejdede helt for Gud. Jeg er glad for, at det kom frem, og jeg er glad for, at det nu er brændt, saa jeg slap af med alt det værdiløse Skrammel, saa jeg ikke skulde slæbe paa det hele Livet og sluttelig gøre Regnskab for det paa den Dag, da alt skal prøves ved Ilden. Og jeg haaber, at Gud herefter skal give mig Naade, at jeg udfører min Gerning bedre end hidtil.«

Kan du ikke i dette genkende Billedet af Ørnen i Fældetiden? Han blev afklædt og fæl og nøgen. Det er ikke nogen Morskab at gennemgaa den Kur. Men neskenaturen reagerer og protesterer imod den — og uendelig mange flygter for den. Man foretrækker at flakse med de gamle Vinger i Stedet for at tabe dem og faa nye af Livets Gud. Det er aldrig behageligt at møde sig selv, og der er faa Ting, der gør saa ondt for Selviskheden som ubarmhjertigt at blive reduceret til det, man virkelig er værd.

Men det nytter intet at protestere. Lykkes det mig at undgaa den salige Smerte, saa undgaar jeg ogsaa det salige Resultat. De gamle Vinger maa falde, før

de nye kan vokse frem. Der er ikke Plads **til** dem begge.

Jeg kæmpede længe med Taarer Velsignelsens Fylde
at naa, men skønt jeg saa længe søgte, jeg kunde den
aldrig naa.

Tilsidst da al Kraft var udtømt, jeg segned' som død
for Guds Fod da strømmede ind i mit Hjerte
Velsignelsens rige Flod.

Det er aldrig farligt at lægge sig paa den guddommelige Kirurgs
Operationsbord, selv om det ogsaa gør forfærdelig ondt. Han opererer
nemlig altid uden Bedøvelse. Men det lykkes altid for Ham. Og det
bedste, du kan gøre, er at blive absolut stille, saa længe
Operationen varer. Du forlænger bare Pinen og forøger Smerterne
gennem din Uro og Bekymring.

★

»De opfarer med Vinger som Ørnene«.

Saa levende mindes jeg, hvorledes man føler det første Gang,
man er ude at flyve. Det er nu en Del Aar siden, jeg fløj fra
Helsingfors til Stockholm. Det var en ubeskrivelig sølsom
Fornemmelse, da Flyveplanets Pontoner ramte den sidste Ophøjning,
og Forbindelsen med Jorden definitivt var brudt. Det sang inde i
mig, og mine Læber kunde ikke tie. Jeg var

glad for, at Motorernes Støj overdøvede min Lovsang, for jeg
kunde prise Gud, saa meget jeg vilde uden at forstyrre en eneste af
mine Medpassagerer. Jeg syntes faktisk, at jeg fik en Forsmag paa,
hvorledes det vil gaa til, naar »vi levende«, som bliver tilbage skal
bortrykkes tillige med dem i Skyerne for at møde Herren i
Luften.«

Men dette var ikke alt. Paa store Vinger steg Flyveplanet op mod
Skyerne og gjorde en Vending ind over Helsingfors, før det fandt sin
endelige Kurs mod Vest. Og det var underligt at se, hvor smaat
alting blev dernede. Store statelige Stenhuse, som Menneskekrybet var
saa stolte af og bundne til, forvandedes til ubetydelige Rønner.
Toget, som kørte mod Åbo, virkede saa legetøjsagtigt, at man
syntes, man næsten kunde tage Lokomotivet i den ene Haand og den
sidste Vogn i den anden Haand og krølle den kravlende Tingest
sammen. Og da vi længere fremme fra lavere Højder saa en gøende
Køter, som fra Trappen foran en Bondegaard gav Hals efter
Jættefuglen, som susede over dens Hoved, saa var der ingen af os,
der blev nervøse.

Tænk, hvilken velsignet Omvurdering der bliver af alt, naar Gud
faar Magten over os. Jorden og Menneskene og vi selv og vore
Ejendele og alt andet bliver saa velsignet smaat. Det er alene Gud,
som bliver stor.

»De er løskøbt fra Jorden, de er blevet løskøbt ud af
Menneskeslægten som en Førstegrøde for Gud og Lammet, ... og de
følger Lammet, hvor det gaar.«

O Gudske Lov, at jeg er med. Han løste mig fra Tid og Sted, og løste mig fra Mennesker. Ja, Han har gjort mig fri. Halleluja!

Paa vor Flyvetur over Finland mærkede vi ikke noget til Grænsen mellem Svenskere og Finnere, og vi plagedes ikke af Gnidningerne mellem Statskirke og Frikirke. Vi besværedes ikke af graa Skillemure eller spydige Bemærkninger. Vi var kommet højt op over al den Slags.

★

»Ved min Gud springer jeg over en Mur«, synger Salmedigteren. »Her er ikke Jøde eller Græker, her er ikke Træl eller fri, her er ikke Mand eller Kvinde: alle er vi eet i Kristus«.

Det er saaledes, Gud vil have det.

Jo højere jeg kommer op, desto videre bliver Udsynet. Staar jeg ved Bredden af et spejlblankt Hav, kan jeg ikke se nogen Genstand paa Havfladen, som ligger længere borte end fire, fem Kilometer. Jordklodens Runding skjuler alt, som ligger hinsides den Linje. Men kommer jeg ti Meter op i Luften, ser jeg dobbelt saa langt, og i hundrede Meters Højde kan jeg se flere Mil.

Horisonten udvides. Det gaar ikke længere an at gøre Gud til en stakkels lille National-Gud eller til en sammenskrumpen Samfundstjener. Han bliver for høj og for stor, og Hans Planer bliver alt for under¹ fulde til at kunne skubbes ind i noget menneskeligt System.

Og saa blot en Ting til. Jo højere man kommer op, desto renere bliver Luften, og det bliver' lettere at aande.

Din Bøn bliver den naturligste Sag af Verden, thi Bønnens hellige Aand beder inde i Dig. Du løftes ind i en hel og holden ny Verden, en levende Verden, og en forunderlig lys Verden. Du løftes ind i umiddelbart Fællesskab med Gud, naar du beder.

Det bliver let at lyde Gud, thi Kristi Kærlighed tvinger dig. Den tvinger dig til at fornægte dig selv og at gøre det med Glæde. »Dette er Kærlighed til Gud, at vi holder Hans Bud, og Hans Bud er ikke svære.« Du er ikke længer bange for Guds Vilje, for nu finder du den sødere end Honning.

Det gaar lettere end før at tro paa Gud, thi nu har du oplevet Ham. Og hvorledes skulde vi kunne tvivle, naar vi har haft en overnaturlig og personlig Erfaring af, at Frelsen er en Virkelighed. »Jeg kan ikke lade være at tro paa Gud og paa Underet,« sagde en kristen Videnskabsmand til mig engang, »for jeg har selv oplevet, hvad Videnskaben hævder er umuligt: jeg har oplevet Underet.«

Og det bliver let at vidne og virke for vore Medmennesker, thi vi ser dem med Guds Øjne og elsker dem med Hans Hjerte.

»De løber uden at måttes, vandrer uden at trættes!«

Indhold

Trætte Mennesker	5
Legeme og Sjæl	16
Indre Konflikter	28
Aandelig Afmagt	35
Ny Kraft til trætte Mennesker	43
Krav og Kraft	53
At bie paa Herren	63
Paa nye Vinger	72